

têkoşer

P.T
05

Hêjmar: 11.12

ADAR • NÎSAN
GULAN • HEZÎRAN
1981

P.B. 33

B.1730 ZELLIK

EMÊ KURDISTANEKI AZA, YEKBÜYİ, SOSYALİST AVAKTİ

NOUS CONSTRUIRONS UN KURDISTAN LIBRE, RÉUNIÉ, SOCIALISTE

WE SHALL BUILD A FREE, UNITED, SOCIALIST KURDISTAN

militan

SAYI : 11.12

MART • NÎSAN
MAYIS • HAZÎRAN
1981

S E R E C E M

(içindekiler)

R ü p e l (sayfa)	H i v f i s a r (konu)
2	Sömürgecilik
8	Faşist Cunta Halklarımıza Ne Yapıyor ?
11	N E V R O Z ve Gelen dayanışma mesajları
24	EFRİQA JER, Tahepo MAPHALA (roportaj)
28	Xebata Komîta Piştqiriya Gelê Kurd
29	Xebata He
30	Komîta Belçika Ji Bo Hafên Miqvati Li Tirkî
31	Xebata Komîta Ji Bo Piştqiriya Gelê Kurd Berdevame
32	Kürt Halkinin Haklarini Destekleme Komitesi çalişmalarina Devam Ediyor
33	Konseya Avrupa Lisor Rewşa Tirkî Civin Kir
34	SEYRE, Hînkar TORI (çirok)
50	HAME, Derwêş FERHO (helbest)
51	Çi Dixvazim, Derwêş FERHO (helbest)
52	Kürtçe Gramer (Türkçe izahli)

TEKOŞER, Kovara Têkoşer Yekitiya Karker û Xwendekaran Kurd Li Belçika.

(Her serê Dû mehan Derdikêvê)

HİLİTAN, Têkoşer-Belçika'da Kürt İşçi ve Öğrenciler Birliği Dergisi.

(Her İki Ayda Bir Çıkar)

Navnişan (adres) : TEKOŞER, B.P. 33, B. 1730 ELLIK BELGIQUE

Bûha (fiati) : 30 Bfr + 10 Bfr. (bûhayê-posta-ücreti)

Şertên-Abone (tiyê) şartları : 300 Bfr (20 DM)

Hêjmara Bank-Hesap No : Têkoşer, 431-000 3001-61, Krediet Bank

Belgique.

S Ö M Ü R G E C İ L İ K

Sömürgeciliğin genel tanımını yaparak konumuza başlamak istiyoruz.

Bir ulusun üzerinde yaşadığı topraklarının zorla o ulusun iradesi dışında işgal edilmesi, yer altı ve yer üstü zenginlik kaynaklarının talan edilmesi metropollere taşınması, tüm tarihi değerlerine, diline kültürüne baskı zor uygulanması o topraklar üzerinde hak iddia etmesi, askeri şef ve valilerle yönetmesi sömürgeciliği belirler.

Sömürgeciliğin uzun tarihi bir geçnişi vardır. Sömürü mekanizması ilkel komünal toplumun son dönemlerinde ve köleci toplumun başlarında açık olarak görülmektedir. Avlana malzemele-
rinin geliştirilmesi ile beraber ihtiyactan fazla av hayvanları ve hayvansal ürünler elde edilince belli bir gurup çalışmadan başkalarının el emeğine, ürettiklerine ortak olarak yaşantılarını sürdürmeye başlarlar. İşte tarihte ilk sömürü bu şekilde doğarak köleci toplum biçiminde kölelerle köle sahipleri, feodal toplum'da toprak sahipleriyle serfler arasında, kapitalist toplum biçiminde temel sınıflar olan burjuvazi ile işçiler arasında mücadele devam edip, Ekin devrinine kadar gelmiş, dünyada ilk defa Sovyet halkları Çarlığa karşı ayaklanarak, proleteryanın dünya görüşü olan bilimsel sosyalizm ile yoğrulmuş Marksist-Leninist Bolşevik partisinin öncülüğünde proleterya sınıfının diktatörlüğünü sağlayarak Sosyalist toplum biçimine geçilmiş, Ekin 1917 devrimi ile ilk kes Sömürgecilik zinciri parçalanarak, halkların gönüllü birliği ve iradesine dayanan sosyalist bir toplum yaratmaya başlamış ve komünizme kadar sürecek bu uzun süreç ile dünyaya, tüm dünya halklarına, ezilen ve sömürülen uluslara tarihin en büyük örneği gösterilercek, dünya sömürge sistemi yıkılış, yer yüzünün 2/3 sını kaplayan Sömürge imparatorluklarının dağıtılıp genç ulusal devletlerin doğmasını, ulusal kurtuluş hareketlerinin dünya sömürgeler sorununun bir parçası olarak sosyalist sistemin bir ögesi olmasını beraberinde getirmiştir.

Sömürgecilik tarihi bir olgudur. İlk sömürgeci devlet ve imparatorluklar 15. Yüzyılda doğmuş ve kapitalizme önenli ölçüde sermaye birikimi katkısında bulunmuştur. Kapitalist sisteme geçildiğinde de, sömürgecilik sona ermez. Daha değişik metotlarla ve daha derinleşmesine sömürgeci ülkeler sömürgeleştirdikleri ülkeleri

sömürürler. Kapitalizmle birlikte sömürgecilik dahada derinlik ve yaygınlık kazanır. Asya ve Afrika'nın feth edilmemiş toprakları işgal edilerek sömürgeleştirilir. Büyük sömürgeci imparatorluklar oluşur. Sömürgecilikte bağınlılık ilişkileri kapitalist sömürünün egemenliği altında olduğundan sömürgecilikle bağınlılık ilişkileri arasında büyük farklar bulunak mümkün değildir.

Sömürgeciliğin klasik özellikleri şu şekilde görülür;

a. Sömürgecilerle sömürgeler arasındaki ilişkiler özgür onaya dayanmayan ilişkiler. Sömürgecilerin oluşturdukları bu birlik zora dayanır. Bu ilişkiler sömürgeci-sömürge ilişkileridir. Sömürgeciler, askeri güçleriyle girdikleri sömürgelerde kendi egemenliklerini kurarlar.

b. Sömürgeciler, sömürgeleri kendi idarecileri aracılığı ile (genel valiler, sömürge komiserleri, askeri şefler) yönetirler.

c. Sömürgeciler sömürgelerin enek gücünü, yer üstü ve yer altı zenginliklerini sömürür ve yağmalarlar. Ülke ekonomisini yakıma uğratarak gelişimini engellerler.

d. Sömürgeciler, sömürülerini gerçekleştirirken, sömürge ülkede en gerici sınıf ve tabakalarla (feodal artıklar, toprak beyleri, olanak verdikleri kendi dümen sularındaki bürokratlarla, kendi aracılıklarına sınıpan ve sömürgecilerin yağmaladığı karlardan kendilerine küçük bir pay verdikleri aracılarda, sömürgeciliğin batağında yozlaşmış, dejerasyona uğramış ulusal gurur ve vâkâsını kayıptmış bar, kumarhane, randevu evi çalıştırıcıları v.b.) işbirliği yaparlar.

e. Sömürgeciler sömürge ulusuh tüm ulusal değerlerinin gelişimine engel olurlar. Dilini, kültürünü, örf adetlerini yasaklar. Sömürgeciler kendi tarihlerini, dillerinin öğrenilmesini zorunlu hale getirerek, sömürge halklarını asimile etmek isterler. Çünkü bilirlerki onların dili, kültürü, tarihi yaşadığı müddetçe, onların direniş kaynağı da devamlı canlı durur. Sömürgecilerin deneyimleri bunu onlara göstermiştir. Ulusal varlığını koruduğu müddetçe bir ulusun, ulusal direnişini kırmak mümkün değildir.

Sömürgeciler sömürgelerin dilleri, ulusal varlıkları ile alay eder, horlar ve aşağı görürler. İşte tüm bunları yaparken zora ve baskıya baş vurur.

Kürdistan bugün dünyada ulusal bağımsızlığını almamış en büyük ulusal topluluktur. Bu ulusal topluluk tarihi gelişimini içinde sürekli olarak yabancı güçlerin istilalarına uğramış, ekonomik ve toplumsal varlığı alt üst edilerek ulusal birliği engellen-

miş ve bütünlüğü parçalanmıştır. Sömürgeci ülke tarafından parçalanan Kürdistan'ın kendi iç dinamikleri ile gelişimi engellenmiş, konumu olarak diğer dünya sömürgelerinden ayrı bir statüye sahiptir. Mücadelesinde o denli zordur.

Ekonomisi alt üst edilerek metropol ekonomisine bağlanıp gelişimi engellenmiştir. Sömürge ekonomisi uygulanmıştır. Bu sömürünün yanında Kürt ulusu üzerinde dünyada eşine az rastlanır bir ulusal baskı vardır. Kürt dili, Kürt tarihi, Kürt kültürü yasaklanmış ulusal ezgi hayatın tüm kesimlerinde kendisini göstermektedir.

a. Kürt ulusunun üzerinde yaşadığı toprakları yani ülkeleri Kürdistan halkın iradesi dışında işgal edilerek önceleri 1639 Kasrı-Şirin anlaşması ile Osmanlı-İran, ikinci kez 1923 te Lozan Muahedesiyle Türkiye-İran-İrak-Suriye tarafından parçalanarak ulusal birliği dağıtılmış, toprakları bölüşülmüştür.

b. Kürdistan'ın yerüstü ve yer altı zenginlik kaynakları sömürgeciler tarafından talan edilerek metropollere taşınmaktadır. Dünyanın en büyük Krom yatakları Kürdistan'dadır. Türkiye petrollerinin tümü, Irak petrollerinin büyük çoğunluğu, İran petrollerinin bir kaç merkezi, Suriye'nin Türkiye sınırlarına yakın petrol kuyuları Kürdistan topraklarında bulunmaktadır. Kürdistan diğer madenler bakımından da çok zengindir. Kürdistan'da çıkarılan Bakır Batı Almanya, İngiltere ve ABD gibi emperyalist ülkelere satılmaktadır. Zengin Kurşun yataklarına sahiptir. Türkiye'de üretilen demir madeninin en büyük kısmı Kürdistan'dan çıkarılmaktadır. Geniş Perlit, çimento ham maddesi, nanyozit, Barit, Kükürt yataklarına sahiptir. Kömür madeni bakımından dünyanın yine en zengin rezervlerine sahiptir. Akarsu potansiyeli bakımından da zengindir. Türkiye'nin en büyük hidroelektrik santrali Keban barajı Kürdistan'dadır. Elazığ'ın, Bingöl'ün, Malatya ve komşu vilayetlerin elektriği yekken Trakya'ya Keban'dan elektrik verilmektedir.

Hayvancılık ilkel yöntemlerle de olsa büyük bir potansiyele sahiptir. Çok sayıda büyük ve küçük baş hayvan beslenmektedir. İş gücü çok ucuzdur. Tüm bu zenginlikler yağmalanarak metropollere taşınmakta, taşıma işleni yapmak için kara ve deniz yolu yapılmaktadır. Dikkat edilecek olursa yollar genellikle madenlerin olduğu yörelere götürülmüştür. 1936 yılında yapımı tamamlanan Haydarpaşa-Kurtalan deniz yolu o günden beri bir kilo-metre dahi ilerletilmeyerek, Petrol kuyuları için yapıldığı gerçeği gözler önündedir.

Avrupa-Türkiye-İrak üzeri Asya ülkeleri bağlantılı, yine Avrupa-Türkiye-İran üzeri Asya bağlantılı kara ipok yolu

Kürt halkının kara kası, kara gözü için yapılmamıştır. Bu yollar bir nevi ticaret ve sömürü yollarıdır. Demir yolu Sivas ,Kangal ve Hekimhane demir madenini, Maden ilçesine uğratılarak Şark Kron ve Bakır'ı nı, ordan Diyarbakır, Batman-Kurtalan'a uzatılarak Diyarbakır, Batman Raman Petrollerini, diğer taraftan Bingöl'ün Genç ilçesine uğratılarak Avnik Demir(Manyetik) cevherini, ordan da Muş ve Tatvan'a uğratılarak bölgedeki tüm hayvansal ürünleri sömürmek için yapılan ve bir ağ gibi örülen Kürdistan'ın can damarlarına uzanan bu yollar, Kürdistan'ın tüm zenginlik kaynaklarını talan ve yağma etmek için yapılan sömürü yollarıdır.

c. Kürdistan'ın tarihi tüm değerleri inkar edilerek yok sayılarak, özümsererek tarihte görülmemiş bir ezgi ile asinile yöntemleri uygulatılarak, mecburi iskanlarla topraklarından zorla sökülerek, hunharca, barbarca uygulanalara maruz kalmıştır. Örf adetleri gelenek, görenekleri y saklanmıştır.

d. Kürt halkının kültürü amansız bir yozlaştırma ve yok etme politikasına tabi tutulmuş, Kürt dili yasaklanmış, sömürgeciler kendi dillerini resmi dil ilan ederek Kürt dilinde yazılmasını kitap dergi, gazete basılmasını engellenmiş, var olanlar yakılarak unutturulmaya veya kendi dillerine çevirterek utandıran kendilerine başka bir ulusun değerlerini nel etmişlerdir.

Müziği yasaklanmış, folkloru, halk dansları, bir çok düğün türküleri, halk deyiş ve ezgileri çalınarak kendi kültürleriymiş gibi gösterilmeye çalışılmış, tarihi eserleri, müzeleri metropollere taşınmış, arkeolojik araştırmalarda bulunan tarihi eserleri çarpıtılarak kendilerine naletmişlerdir. Kürtçe eğitin öğretin yasaklandığı gibi, Kürtçe türkü, bant, radyo dinlemek suç sayılmış, ben Kürdüm diyenleri ağır hapis cezalarına çarptırmışlardır.

e. Sömürgeciler askeri şefleri, valileri, sıkıyönetin komutanları ile Kürdistan'ı yönetmiş ve daima hor görerek, kendilerini asil sayarak Onları (dağlıları) yönetmek ve eğitmek yetkisine sahip olduklarını söyleyerek asker katbikatlar, manevralar yaptırıyorlar. Şoven ve ırkçı politikalarıyla halkı zorla yıldırıp, asinile etmek için okullar açmışlar, en ufak başkaldırıları, isyanları bahane ederek kudurmuşçasına saldırarak köyleri yakılmış, topa tutulmuş, bombalanmış, toplu katliamlar uygulatılarak çoğu zaman taş üstünde taş bırakmamışlardır. Basit şeyleri bahane ederek köylere komando baskıları götürmüşler, askeriyenin büyük bir çoğunluğunu daima Kürdistan'da bulundurarak savaşa hazır bekletilmiştir. Sınırlarda kaçakçılığı bahane ederek binlerce köylümüzü kurşuna dizmişlerdir.

Tüm bu olumsuzluklara rağmen Kürt ulusu varlığını kanı pahasına koruyarak günümüze kadar gelmiştir.

İşte tüm bu sömürgeciliği meydana getiren, belirleyen şartları ülkenin Kürdistan'ın konumuna, şartlarına indirmediğimiz vakit Kürdistan'ın klasik bir sömürge statüsünde olduğunu görmekteyiz. Sömürge bir ülkenin illâ deniz aşırı olması şartı yoktur. Portekiz Büyük Britanya İmparatorluğunun yarı bir sömürgesi iken Afrika'da bir çok sömürgeleri vardı. Yine Çarlık Rusya'sı Ekim Devriminden önce etrafındaki tüm halkları sömürmekteydi. Ve de Emperyalizmin Asya'daki jandarmalığını yapıyordu.

Sömürgecilik günümüzde bir çok taktiğini değiştirerek ve geliştirerek yeni tip sömürü yollarına başvurmaktalardır. Ülkeleri ekonomik yönden kendilerine bağlı kılınmaktadır. Direk olarak bağımlı hale getirmediği ülkelerde faşist askeri darbeler yaptırarak ömürlerini uzatmaya çalışmaktadır. Sermaye ihraç ettiği ülkelerde ülkenin en gerici bağnaz tekelleci kesimi ile uzlaşarak sömürülerini yerli bir azınlığın aracılığı ile yaparlar.

Yeni-Sömürgecilik; kapitalizmi yayacak ve sağlamlaştıracak, ulusal kurtuluş hareketlerinin ilerlemesini engelleyecek, olanak ölçüsünde en büyük karı koparacak, emperyalizmin ekonomik, politik ideolojik ve askeri-stratejik dayanaklarını güçlendirecek şekilde daha işlenmiş yöntemler ve manevraları aracılığıyla, emperyalist güçlerin, eske ve mevcut sömürgeleri konusunda, kapitalizmin genel bunalımı ve sosyalizme geçiş döneminde izlediği sömürgeci politikadır.

Yeni-sömürgeciliğin en önemli yöntemlerinden biri sermayenin ve mali sermayenin ihracı açısından yeni biçimlere geçilmesidir.

Askeri üs ve blokların kurulmasını, gelişmekte olan ülkelerin iç işlerine çeşitli biçimlerde müdahaleyi, silahlı çatışmaların ve "yerel " savaşların körüklenmesini, silahlannayı, uluslararası ve bölgesel örgütlerin yeni-sömürgeci politika çıkarına kullanılmasını çalışmalarını içerir.

Yeni-sömürgecilerin, kendi politikalarını izlemek için kullandıkları en ustaca gizlenmiş yöntem, çeşitli uluslararası, bölgesel ve başka örgütleri emperyalist amaçlar uğruna kullanma girişimidir. Dünya Bankası ve kollarını, Uluslararası Para Fonu, Avrupa Ekonomik topluluğu (AET), Avrupa Ekonomik İşbirliği ve kalkınma örgütü(OECD) yi denetimleri altına alarak bu örgütlerin aracılığı

* NATO askeri kanadıyla amaçlarını gerçekleştirme peşindedir.

Sömürgeci,yeni-sömürgeci,ırkçı ve ayırımçı şoven politikalar ulusların barış içinde yaşamalarına ve güvenliklerine karşı sürekli bir tehlike oluşturmuyor.

Türkiye Kürdistan'ı devrimci hareketi de,dünya devrimci hareketinin bir parçası olmanın onurunu taşıyor.Kürdistan devrimci işçileri,köylüleri,yurtseverleri,ilericileri,demokrat ve sosyalistleri zulmün ve sömürünün üzerine yürüyorlar.Sömürgecilerin tüm faşist uygulamalarına,cinayetlerine rağmen Kürt ulusal demokratik hareketi,gün geçtikçe dahada güçlenip geniş kesimlere yayılarak derinlik kazanırken 12 Eylül Faşist askeri darbesiyle mücadeleye büyük bir darbe indirilmiştir.Türkiye Kürdistan'ın da,Kürt halkının özgürlük mücadelesinin zaferini çabuklaştırmanın yolu onun sosyalist bir örgütün belerleyiciliğinde ulusal demokratik güçlerini toparlayıp birleştirerek,sömürgeciliğe,faşizme,emperyalizme ve her türden gericiliğe karşı savaşa girmesi ile olanaklıdır.Bu Türkiye devrimci hareketinin ilerlenmesinde,derlenip toparlanmasında da,etkin bir rol oynayacaktır.Kürt ulusuda,diğer kardeş dünya ulusları gibi er geç özgür olacak ve sömürgecilik zincirini parçalayacaktır.Bunu önlemeye kalkışmak tarihin yürüyüşüne karşı çıkmaktır.Tarih sömürgecileri affetmeyecektir.Tarihin silindiri önündeki engelleri ezip geçecek,onları layık oldukları çöplüğe gömmenin örnekleriyle doludur.

NOT:Ulusal Sorun ve Sömürgeci Sorunu (Stalin)

Ulusal Sorun ve Türkiye'de Ulusal Sorun (Necip Erdem)

Yeni-Sömürgecilik (V.Vahruşev) kitaplarından yararlanılmıştır.

TÊKOSÎN HETA
RİZGARÎYÊ !

FAŞİST CUNTA HALKLARIMIZA NE YAPIYOR ?

Faşist cunta yönetimi zorla ele geçirip, işbaşına gelinden bu yana yaptığı uygulamalarla Türkiye işçi sınıfını ve Kürdistan ulusal demokratik hareketini karşısına alarak, temel amacı olan bu hareketleri yoketmek ve boyutlanıp gelişen mücadelelerini durdurmak için, her gün yeni bir dizi baskıcı faşist kanunlar çıkartarak, yöntemlerini de geliştirerek, düşündükleri faşist ideolojiyi kuramsal olarak halklarımıza zorla kabul ettirmeye zorlaması onun kimliğini, hangi sınıfa hizmet ettiğini, kimlerin çıkarını korumak için geldiklerini kanıtlıyor.

Türkiye işçi sınıfının sendikal hareketinin özgülleştigi DİSK'in kapatıldığı, yöneticilerinin yargılandığı, işçi sınıfını süngü zoru ile tekelciler için çalışmaya zorlaması yetmiyormuş gibi, mallarını, yani işçinin alın terinin, nasırlı ellerinin ürünü tüm maddi birikimlerinde el koyarak, gayrimenkullerini satmakta bu paralarla Jandarma ve polisine konut yapmaya, projelerini uygulamaya başlatmış bulunmaktadır. Tarih konutlarda kimlerin oturacağını gösterecektir. Burjuvazi ve tekelci sermaye bir daha 15-16 Haziranları yaşamamak için, işçi sınıfı selinden kurtulmak için Generallerinin gücüne başvurmayı kurtuluş olarak gördüler. Türkiye işçi sınıfı 15-16 Haziranları kalıcı denemeye ergeç başvuracaktır. 15-16 Haziran işçi seli bu defa daha bir kin daha bir nefret ile kalkacak ve sırmalı generalleri kütükler gibi sürükleyip layık oldukları yerlere götüreceğinden hiç kimsenin kuşkusuz olmasın.

Faşist cunta'nın Türkiye özellikle Türkiye Kürdistanında uyguladığı son birkaç yöntemine değineceğiz: Hapishaneleri ulusunu ve tüm insanlığın mutluluğunu düşünen insan beyinleri ile doldurduktan sonra, bu defa köylülüğü yıldırma operasyonlarına başlamıştır.

Kürdistan'ın her köyünde hane başına bir keleşkof veya göz silahını askeri birliklere teslim etmekle mükellef tutmuştur. Silahı olmayan köylüleri köy meydanlarında insanlık dışı işken- celere tabii tutmakta, karıların, kızlarını getirtip askerlere adi namussuzluklar yaptırmaktalar. Namus mefhumuna son derece bağlı olan Kürt halkı, bu iğrenç baskılara maruz kalmamak için nesi varsa satıp, bir silah alarak muhtarlara imza karşılığı teslim edip, en yakın askeri birliklere teslim etmektedirler.

Silah nasıl alınıyor ? Köylünün malını alan kim ?

Evet Askeri şefler, bölge, il, ilçe ve Karakol komutanları bunu da çok iyi planlamışlar. Askeriye Kürdistan da sınıfsal çıkarları gereği kendilerine yardımcı olan işbirlikçi Ağalar ve kompradorlara G 3 silahını teslim ederek köylülere satışını yapmaktadırlar. Köylü askeriyenin şart koştuğu silahı Ağadan tüm sahip olduklarının bedeli olarak almakta, mal servet Ağaların elinde yoğunlaşırken, para ordunun paşalarının cebine inmektedir. Köylümüz bir yandan yoksullaşırken Ağalar nüfuz kazanmaktadırlar. Silah satışı ve tekrar toplanışı tabii ki böyle basit gösterilememekte; Köylüler silahlarını köy muhtarlarına belge ve imze karşılığında teslim etmekte, toplanan silahlar köyün belirli bir yerine konularak depo edilen silahları köyden biri askeriyeye ihbar etmekte, T.V. kameralarına gölge gibi arkalarında takip ettiren askeri komutanlar köye girip silahları hiç bir zorlukla karşılaşmada almakta ve kameraları markalarına götürerek, bu silahları bölücüler bölücülükte kullanmak için depo etmişlerdi eğer bunları yakamasaydık düşmanlarımız bize karşı kullanacaklardı demektedirler. Silah markalarından bahs etmiştik; G 3 Türk ordusunun askeri elinde olan bir silahtır. Almanya'dan alınan bu silah sivil halkın elinde yoktur. Bu kadar silahı Türkiye ve Paşaların müttefiki, Avrupa konsesyonlarında hararetle kendilerini savunan Batı Alman Hükümeti Kürt halkına sevgili ve ezeli dostlarına karşı kullanmak için vereceğini herhalde hiç kimse kabul etmez. Peki ya bu silahları Kürt köylüsüne kim hediye etti. Herhalde hiç kimse. Peki bu silahları veren kim ? Evet Türk Ordusunun kendisi. Gayet basittir bu iş; silahları bir günlüğüne köylüye verip ertesi gün ele geçirildi diye gazetelere manşet atmak, işte hepsi bu. Bölücü ve düşmanlarımızı tanıyın, görün işte biz bunlarla amansız hesaplaşmak için geldik onları yoketmeye karalıyız diyebilmektedirler. Bu imaj bilinçsiz Türk halkı için nefret tohumlarının gelişmesini pekiştirmekte, Halklarımız arasında düşmanlık duygularının gelişmesine çalışmaktadırlar.

Evet sırmalı Paşalar bir tarih boyunca yoketme, bitirme asimile etme, mecburi iskanlarla kabul etmediğiniz fakat savastığınız Kürt halkı her keresinde daha kararlı ve bilinçleşmiş, örgütlenmeye çalışmış olarak karşınıza çıkacak ve boy hedefiniz olacaktır. Asırlardan beri uyguladığınız insanlık dışı yöntemleri emperyalizm ve NATO nezdinde gelistirecek bir daha sahneye koydunuz. Bu da geçmişteki uygulama planlarınız gibi sizleri hayal

kırıklığına uğratacaktır. Kürt halkı zülme, sömürüye, çirkefliğe, iğrenç baskılara yabancı değil, tüm tarihi boyunca günlük yaşamının bir parçası olmuştur.

Kürt dilinin aile içinde dahi konuşulması, çeşitli giysileri, örf adetleri yasaklanmış, okuma seferberliği ilan edilmiştir. 70 yaşına kadar cahil bıraktığı zavallı halkımızı gece yarılarna kadar okullarda Türkçe öğrenmeye zorlanmaktadırlar. Hapishanelere çocuklarını görmeye gelen yaşlı halkımıza "Türkçeden başka bir dille görüşme yapılamaz" diyerek, Türkçe bilmeyen yüzlerce Kürtçe Arapça, Süryaniceyi sadece bilen dedeler, nineler çocukları ile görüştürülmeden geri çevrilmektedirler. Hapishanelerde görüşmeye çağırıldıkları tutukluları askeri komuta ile görüş kabinine getirtmekte, nöbetçilerin nezaretinde bir iki dakika görüştürmektedirler. Knuşmaları tesbit edilmekte, enufak şoyleri bahane ederek görüşmeleri kesmektedirler. Askeri mahkemeye çıkartılacak tutukluları hapishane çıkış kapısında asıllı İstiklal marşı ve Atatürk'ün gençliğe hitabesi okutturmakta, bilmiyenleri mahkemeye çıkartmaktaki, okumasını, öğrenmesini bilmiyenleri bilinceye kadar mahkeme huzuruna çıkarmıyacıklarını söylemektedirler. Okumayı bilmeyen tahliye edilen bazı tutukluları hapishanenin çıkış kapısından geri tevkif müzakereleri kesilerek tekrar tutuklanmaktadır. Öğlen, akşam yemeklerinde yemek duası mecburi yaptırılmakta, dua yapmayanları aç bırakıp hücrelere atılmaktadırlar. Asker artığı yemek olarak verilmekte, onu dahi tutukluların yememesi için karavanelara fare, kurbağa, akrop, kaplunbağa ve çeşitli tiksindirici şeyler atarak, psikolojik olarak yıldırmaya çalışmakta, dünya ile ilişkileri kesilerek hiç bir yayın organı (gazete, radyo, tv, müzik aleti v.s) verilmemektedir.

Dışarıda askeri kamp hayatı yaşayan tüm halkımızın zindanlarda kanlarından birer damar taşıyan tüm dvrimci, ilerici, yurtsever, demokrat insanların arasındaki bağları demir parmaklıklar ve generaller koparacaktır. Onlar kö ; dışardakilerin özgürlüğü için, bağımsızlığı için içerdeler. Halkımız ergeç bu ceherine sahip çıkacaktır.

Suriye, Irak, İran sınır bölgelerimiz ile çizilen sun'i sınırlarla diğer parçalarında kalan halkımız arasındaki diyalektik bağı da koparacaktır. Generaller bu ülkelerle 10 Km. genişliğinde bir tampon sınır şeridi ile, parçalanıp sömürgeleştirilen ülkemizin parçaları arasındaki iktisadi, siyasi ekonomik ve karşılıklı yardımlarını kesmek için bu planı gerçekleştirilmeye çalış-

şıyorlar. Diğer üç sömürgeci devlet ile sınırlar mayınlanacak adı geçen bölgeler içinde kalan köyler boşaltılacaktır. Halkımız gerektiğinde mayınları çığneyip kanları ile de olsa temizlemeye kararlıdır. Bunun için Suriye ile olan sınırlarda binlerce kurban vermiştir. Ve de ilişkiler koparılamamıştır. Ulusları ulus yapan öğelerden birinin iktisadi yaşam birliği olduğunu dergimizin geçen sayısında uzun uzun yaşamıştık. Bu öğe eksik oldumu ulus olgusu olmaz ki; Kürt halkı bir ulustur, ulusal kurtuluş mücadelesini diğer dünya ulusları gibi en şerefli bir şekilde vermeye kararlıdır.

Son uygulamalarla Türkiye'de ve Kürdistan da halklarımızın satın alma gücü iyiden iyiye düşmüştür. İşçilere süngü zoru ile işbaşı yaptırılmakta, ücretleri dondurulmuş tüm kazanımları zorla elinden alınmıştır. Piyasada mal fazlalaşmış alıcı bulamamaktadır. Çünkü İşçilerin halklarımızın satın alma gücü kalmamıştır. Paşalar 6. Kes zamlarını uygulatarak kinler için geldiklerini saklayamamaktadırlar. Sermayedarların, tekellecilerin mallarına, işçilerin, köylülerin alın teri, yokluğu, fakirliği, doktorsuzluğu, gıdasızlık ve açlığı pahasına uygulanan zamlarla generaller cuntası halklarımızın yanında yer almadığı bilakis karşı olduğunun açık delilleridir. Orduyu kurtarıcı gibi düşünenler bile gerçeği itiraf ederek Faşist generallerin kinlere hizmet ettiğini görmekte geç kalmışlardır. Not: Tüm bilgiler Kürdistan'da bu şartları yaşayan halkımız tarafından dergimize bildirilmiştir.

N E W R O Z

Kürt Halkının Milli Bayramı olan Newrozu bu yıl 12-21 Mart tarihleri arasında Kürt Halkının haklarını kurumu komitesi ile beraber Kürdistan haftası ilan ettiğimize ertelecek zorunda kaldık. Newroz'u Belçika'da iki defa kutladık. (11 Nisan'da Bırüksel'de, 25 Nisan'da Lieg'de kutladık.)

Bırüksel Newroz'unuz : Bırüksel Newroz'u, Belçikadaki İşçi ve Öğrenciler Birliği **TEKOŞER**, Fransa'daki İşçi ve öğrenciler Birliği, Belçika'da kurulan Kürt Halkının haklarını Koruma Komitesi tarafından ortaklaşa hazırlamıştık. Gecemize Büyük bir topluluk katıldı, çeşitli kardeş kuruluş ve dernekler stant ve konuşmalarıyla gecemizi enternesyonalizmin bir gecesi görünümünü verdiler. Kürtçe, Fransızca Türkçe, Flamanca olarak açılış konuşmalarını ve Newroz Bayramı hakkında bilgiler verildi. Gecenin sonuna kadar dört ayrı dilde açıklamalar yapılması izleyicilerin hayranlığını kazandı.

Açılan yemek stant'ında leziz Kürt halkının yemeklerini konuklar adeta kapıştılar ve kendilerini bir misafirperver Kürt evinde hissettiklerini belirttiler.

Bürüksel Radyosu R.T.B. gecemizi izliyerek bir program yaptılar. Program üç defa R.T.B. Radyosu kanalıyla yayınlandı. Ayrıca 200 bin trajlı De Standart Gazetesi ile yine 200 bin trajlı Het Nieuwsblad Gazeteleri uzun birer röportaj yapıp gazetelerinde uzun uzun Newroz ve Kürt Halkı üzerinde yazdılar.

D.İ.B. - AK Başkanı sayın Doğan ÖZGÜDEN gecemizde hazır bulunarak uzun bir konuşma ile ayrı bir anlam kazandırdı, konuşmasını aynen yayınlıyoruz.

Ayrıca Sayın Belçika'daki Türkiyeli İşçiler Birliği Başkanı Mehmet ALACA söz alarak Türk ve Kürt halklarının dayanışmasını, Kürt Halkının kendi kaderini tayin etme ilkesinin vazgeçilmez olduğunu Kürt-Türk halklarının elele mücadelesinden yana olduğunu, Kürt halkı üzerindeki baskıları kınadığını belirtti.

Bürüksel'de ırkçılıkla Mücadele Organizasyonu Başkanı Madam Jospa gecemize katılarak konuşmasında Kürt Halkının mücadelesini desteklediğini, Kürt halkı üzerindeki ırkçı baskıların bir an önce sona ermesini dilediğini bildirdi.

Gecemize yine etkin olarak katılan Kardeş Türkiyeli İşçiler Kültür Merkezi(T.İ.K.M.) adına söz alan aynı zamanda Belçika'nın F.G.T.B. Sosyalist Sendikasında çalışan Sayın Hüseyin ÇELİK söz alarak Fransızca-Türkçe yaptığı konuşmada daha bir iyi kenetlenmek ve mücadeleyi daha ileri boyutlara götürmek için güçlerimizin beraber mücadelesinden yana olduğunu belirtti.

DISK. Hukuk Bürosu avukatlarından Sayın Yücel TOP söz alarak Kürt Halkının Milli Bayramını Kutladığını, saygı duyduğunu, Türkiye halklarına, DISK'e yapılan insanlık dışı baskıları nefretle kınadığını DISK. Başkanı Aptullah BAŞTÜRK'ün ve yönetici arkadaşlarının tutuklandığını DISK'in mallarının yağma edildiğini Türkiye İşçi Sınıfının nedenli ağır şartlar altında çalıştığını açıklayarak konukların büyük bir sempatisini kazandı.

Şili Sosyalist Gençliği (Alende'nin Partisine bağlı) adına söz alan genç sözcü Kürt Halkının Mücadelesini desteklediğini Şili'deki Pinoşe rejiminden esinlenerek Türkiyeyi, Türkiye halklarını ikinci bir Şili yapmak için emperyalizmin ABD'nin genarelleri devreye sektüğünü Şili-Kürt-Türk halklarının bu faşist cuntaları yerle bir etmenin yakın olduğunu, yaşasın Kürt-Sili-Türk halklarının emperyalizme, faşizme karşı mücadelesi diye sözünü bitirdi.

Belçika'daki Yurtsever Ermeni Devrimcileri adına İMPOST. söz alarak uzun alkışlarla konuşmasını sürdürdü, aynon yayınlıyoruz.

Belçika'daki Demokrasi Güçleri adına (CNAPD.) Başkanı Sayın Pierre GALLAN bir mesaj göndererek dayanışma içerisinde olduğunu gecemizde bulunamadığı için üzgün olduğunu, Bayranınızı kutladığını, Kürt Halkının mücadelesini desteklediğini yazmıştı. Marksist bir keşiş olan Jean Pierre DUPONT'da mesajı ile gecemize katılarak Kürt Halkının mücadelesini desteklediğini bildirdi.

Ayrıca Kardeş Gent Demokratik Halk Kültür Derneği bir dayanışma mesajı göndererek Bayranımıza kutladığını gecenin başarılı geçmesini diledi.

Gecede Fransada'ki Kürt İşçi ve Öğrenciler Birliği arkadaşlarının getirmiş oldukları İran Kürdista'nda Şeyhmus arkadaşın çekimini yaptığı iki film gösterilerek tüm halkın dikkatlerini çekti ve uzun alkışlarını topladı ve filmler konukların isteği üzerine ikinci kez gösterildi. Yer darlığı nedeni ile büyük zorluklara katlanan büyük bir izleyici grubu ayakta gecemizi izlediler, yer bulamayan bazı konuklarda erken ayrılmak zorunda kaldılar. Gece'de Kürdista'nın dört parçasından derlenen oyunlarımız bestelerimiz ve şiirlerimizle misafirlerimize iyi bir gece geçirmeye çalıştık ayrıca Süryani Folklor gurubu folklorik oyunları ile gecemize renk katarak büyük alkışlar topladılar. Irak Kürdista'nından bir grup Kürt arkadaşda gecemizde hazır bulundular. Gece'nin sonunda ayrılan konukların yüzlerinden memnuniyetleri adeta okunuyordu. Salonda açılan stantlar yine enternesyonelizmin güzel bir örneğini veriyordu.

Stant açan kuruluş ve örgütler:

1. Têkoşer (Belçikadaki Kürt işçi ve Öğrenciler Birliği)
2. D.İ.B. - AK. (Demokrasi için Birlik-Avrupa Komitesi)
3. B.İ.B. (Belçika'daki Türkiyeli İşçiler Birliği)
4. T.İ.K.M. (Türkiyeli İşçiler Kültür Merkezi)
5. Şili Sosyalist Gençliği
6. Elsalvador Devrimci Gençliği

Konuşmacılar:

1. D.İ.B. - AK.
2. MBAX.
3. T.İ.K.M.
4. B.T.İ.B.
5. Şili Sosyalist Gençliği
6. Belçika'daki Yurtsever Devrimci Ermeni Gurubu.
7. DİSK. Hukuk Bürosu Avukatı

Mesajlar:

1. C.N.A.P.D.
2. Marksist bir keşiş
3. Gent Demokratik Halk K.Der.

Demokrasi İçin Birlik Avrupa Komitesi Başkanı Doğan ÖZGÜDEN'in mesajı :

Kürt Ulusal Demokratik hareketinin seçkin temsilcileri,
Mücadele kardeşlerimiz,
Değerli konuklar,
Yoldaşlar,

Kürt Halkının zulme ve sömürüye karşı mücadele simgesi, ulusal Bayramı Newroz'u Demokrasi İçin birlik örgütleri adına kutlarken bu toplantıda aranızda bulunmak, kıvanç ve tasalarınızı paylaşmak olanağı verdiği için düzenleme komitesine teşekkür etmek isterim.

Çağrınızda da belirttiğiniz gibi, Newroz, bu yılda, Kürt Halkının üç cephede birden, bir yanıyla Türkiye'de faşist askeri diktatörlüğü, diğer yanıyla Irak'ta Baas şovenizmine ve nihayet İran'da gün be gün şiddetlenen ulusal baskıya karşı mücadele vermek zorunda olduğu günlere rastlıyoruz. Bu zor koşullar altında kutlanıyor.

Bu baskılar, Ortadoğu genelinde, emperyalizmin yıllardan beri hin oğlu hince uygulayageldiği "böl ve yönet" politikasının doğal sonucudur. Halkların kendi yazgılarını kendilerinin belirlemesi hakkını hiçe sayarak ortadoğu haritasını pergel ve cetvellere kendi çıkarlarına uygun şekilde parselleyen tekeller, yüzyılın başlarından beri Kürdistan'ı siyasal planda paramparça etmişlerdir. Kürdistan'ın her bir parçasını, halkların gönüllü birliğine dayanmayan devlet yapıları içinde yer almaya, bu devletlerin yönetimini ellerinde tutan egemen sınıfların şovenist, özümsemeci, baskıcı uygulamaları altında ezilmeye mahkum etmişlerdir.

Türkiye özelinde Kürt halkının durumu dahada ağır...

Emperyalizme karşı kurtuluş mücadelesi yıllarında Türkiye işçi ve köylü kitlelerinin saflarında omuz omuza mücadele veren Kürt halkı, yakın tarihin en büyük ihanetlerinden birine Lozan'da uğramış, çok daha düşük nüfuslu azınlıklara dahi on azından kültürel, dinsel, toplumsal planda özerklikler tanınırken, Kürt halkı, "Ben Kürdüm" diyebilmek, kendi dilinde, yani Kürtçe okuyup yazmak, kendi ulusal özelliklerine göre örgütlenmek haklarından dahi yoksun edilmiştir.

Arkadaşlar; Lenin, devrimden önce Rusya'yı bir "halklar hapishanesi" olarak niteliyordu. Bu, ne yazık ki, bugünkü Türkiye için aynen geçerli bir nitelmedir. Türkiye Cumhuriyeti, kuruluşundan beri bir halklar hapishanesine dönüşmüştür.

kanından yaşadığı gerçeğini göz önüne alan hakim sınıf iktidarlarının güttükleri ekonomik ve sosyal politikanın bir sonucu olduğu" ilan edilmiştir.

12 Mart 1971'de açılan yarı askeri baskı rejimi döneminde, emperyalizmin ve yerli işbirlikçilerinin ada saldırı hedefleri yine işçi sınıfı hareketiyle Kürt ulusal demokratik hareketi olmuş, Türkiye İşçi Partisi, Kürt halkının demokratik haklarını savunduğu için Anayasa mahkemesince kapatılmış, yöneticileri ise, işçi sınıfı diktatörlüğü kurmayı amaçladıkları iddiasıyla 15'er yıl hapse mahkum edilmiştir. O dönemde kapatılan ve yöneticileri ağır hapis cezalarına mahkum edilen örgütlerden biri de Devrimci Doğu Kültür Ocaklarıdır.

Ama kavga durmamaktadır. O dönemin genç devrimcisi Deniz Gezmiş 12 Mart cellatlarının sehvasında can vermeden önce tüm dünyaya şöyle haykırmıştır. " Yaşasın Türk ve Kürt halklarının bağımsızlık mücadelesi, kahrolsun emperyalizm."

12 Eylül 1980 darbesinden sonra da aynı seneryo gündemdedir. Kanatlı Jandarma tatbikatlarıyla genel provası yapılan ulusal baskı, tüm Türkiye'de sıkıyönetim ilan edilmesi ile hunharca uygulamaya başlamıştır. Kürt köyleri topa tutulmakta, bombardıman edilmekte, kitlesel tutuklamalar birbirini kovalamakta, Kürt halkının seçkin evlatları ya kurşunlanmakta, ya da zindanlarda çürütülmektedir. Bu askeri planda Silahlı İşbirliği Anlaşması ile ekonomik planda IMF'nin dayattığı 24 Ocak kararları ile sahneye konulan emperyalist tirmanışın yeni bir aşamasıdır. Daha önemlisi Türkiye'de Faşist bir devletin kurulması yolunda atılan on cürretkar adımdır.

Artık devlete resmen faşist ideoloji egemendir. Cunta şefi Evren, yurt dışında demokrasi mücadelesi yürüten Türkiyeli demokratların" asil Türk kanından yoksun hainler" olduğunu söyleyerek en kaba türünden şovenizm, ırkçılık yapmaktadır. Son gelen haberler İran, Irak, Suriye sınırlarında kaçakçılığı önlemek için 10 km derinliğinde bir güvenlik kordonu oluşturulduğunu bildiriyor. Genel kurmaydan Adana-Hatay sıkıyönetim komutanlığına gönderilen bir emirle Hatay'daki Arapların ayaklanma içinde oldukları, Arapların Karadeniz illerine yerleştirilmesi için hazırlık yapılması bildiriliyor. Aradan 10 gün geçmeden AKKO operasyonu yapılıyor.

Cunta generalleri özel sohbetlerinde Ortadoğudaki bir kargaşalıkta Kerkük ve Musul'un Türkiye'ye ilhak edilmesi ihtimalinden söz ediyor, sağcı basının yazarları bu bölgeler üzerinde açıkça hak iddia ediyor.

Lozan'da müslüman olmayan azınlıklara, yani Ermenilere, Rumlara, Yahudilere, bazı kültürel, dinsel, toplumsal hakların tanınmış olması bu kuralı bozmuyor. Evet, tıpkı asinile olmuş Kürt büyük toprak sahipleri gibi, Türkiye Büyük Burjuvazisinin kilit noktalarında müslüman olmayan para babaları da belli ayrıcalıklara sahip olmuşlardır ve hala sahiptirler. Ancak, Ermeni, Rum, Yahudi halklarının emekçi, küçük esnaf ve zanaatkar kesimleri, özellikle 6-7 Eylül 1955 kırımından sonra tırmanan ulusal baskı altında, doğup büyüdüğü, kendi anayurtları olan Türkiye'den kopup, gitmek zorunda kalmışlardır. Bu gün Türkiye'de müslüman olmayan azınlıkların toplam nüfusu, bu ulusal baskılar yüzünden 100 binin altına düşmüştür.

Kaldı ki, baskı altında bulunanlar sadece müslüman olmayan azınlıklar değildir. Türkiye'nin müslüman nüfusu içinde aleviler, cumhuriyet döneminde de ayırımı tabii tutulmaya devam etmişler, son yıllarda arka arkaya can kırımlarına uğramışlardır.

Ana Kürt halkı için, Kürt Milliyeti için durum daha da farklıdır. Türkiye Kürdistan'ının coğrafi bütünlüğü üzerinde dil, kültür birliğine, ekonomik bütünlüğe sahip, nüfusu 10 milyonu aşkın bir Kürt halkı, bir Kürt Milliyeti vardır.

Emperyalizme karşı kesin zaferin kazanılmasından sonra işçi sınıfını, yoksul köylülüğü ve Kürt Milliyetini dışlayarak iktidarı gasp eden yeni yetne Türk Burjuvazisiyle büyük toprak sahipleri ittifakı, tüm cumhuriyet tarihi boyunca sınıfsal ve ulusal baskıyı ad başı götürmüştür. İşçi sınıfının siyasal ve sendika örgütlenmesi yasaklanırken, Kürt halkına yönelen inkar ve baskı kampanyası "isyan bastırma operasyonu" adı altında kitlesel kırımlara dönüşmüştür.

~~Kürdistan~~ burjuvazinin şovenizmi, Türk arkını tüm milliyetlerin kökeni, yeryüzünün en üstün ırkı ilan ederken, Kürt halkını da "dağlı Kürtler" olarak neteloyacak bir akıldışılığa vardırılmıştır.

1960 sonrasının sınırlı özgürleşme ortamında Türkiye işçi sınıfınının siyasal ve sendikal planda örgütlenmesine paralel olarak, ilk kez Türkiye Kürdistan'ın özel durumu, Kürt halkının ulusal demokratik hakları sorunu siyasal tartışmaların gündemine girmiş, kürt milliyetinin bilinçli kesimleri yarı yüzyılı aşkın bir aradan sonra kültürel plandada olsa, ağır hapis cezaları göze alarak örgütlenmeye geçmişlerdir.

Ve Türkiye'de ilk kez Türkiye İşçi Partisinin 4. Büyük Kongre kararıyla "Kürt halkının yaşadığı bölgenin, Türkiye'nin öteki bölgelerine oranla geri kalmış olmasının temel nedenlerinden birinin kapitalizmin eşitsiz gelişme kanununa ek olarak, bu bölgede Kürt hal-

Türkiye'de sınıfsal ve ulusal baskı en azgın dönemini yaşıyor. Bu koşullarda Demokrasi İçin Birlik, Türkiye'de faşist askeri diktatörlüğe son vermek üzere tüm anti-emperyalist, anti-faşist anti-şovenist güçlerin TEK CEPHE'de birliğinin sağlanması için mücadele veriyor. İşçi sınıfının önderliğinde işçi-köylü ittifakı temel üzerine bir Devrimci Demokratik İktidarın kurulması için mücadele veriyor. Kürt ulusal demokratik hareketinin yıllardır mücadele verdiği Türkiye Kürdistanı'nda ırkçı-şoven, özünsemeci uygulamalara son verilmesi için mücadele ediyor.

Türkiye'yi bir " halklar hapisanesi" olmaktan çıkartmak bu yolda savaşan tüm güçler ve örgütlerle ilkeli güç ve eylem birliğini oluşturmak ve geliştirmek güncel görevdir.

Marx ve Engels daha geçen yüzyılda Londra'da Komünist Ligi'nin 1. Kongresinde şöyle haykırmaşlardı: " Başka bir ulusu ezen bir ulus özgür olamaz"

Bu anlayışla bugün, Kürt halkının bu ulusal bayram gününde diyoruz ki:

Kahrolsun şovenizm,

Kahrolsun emperyalizm ve faşizm,

Yaşasın Kürt ve Türk halklarının faşist askeri diktatörlüğe karşı özgürlük mücadelesi,

" Dünyanın tüm ezilen halklarına özgürlük."

Yurtsever Devrimci Ermeni gurubu adına IMPOST'un geçemizdeki konuşması: "Değerli arkadaşlar,

NEWROZ gecesi tertip komitesine bize konuşma hakkı verdikleri için teşekkür ederiz.

Biz Ermeni devrimcileri olarak bu gece dolayısıyla çeşitli milliyetlerden Türkiye halklarına 1886'dan günümüze kadar yapılan katliamları açıklanaya devrimci bir görev sayıyoruz.

Türkiye'de zaten varolan faşizm gelişen halk mücadelesi karşısında katmerleşmiş ve Askeri Faşist Diktatörlüğe dönüşmüştür. Bugün yönetimde bulunan pırpırlı faşist paşalar gelişen devrimci mücadeleyi bastırabilmek için her türlü yolu denediler, deniyorlar. Bunlar halkın devrimine ve devrimcilere olan güvenini sarsmak için son günlerde yeni bir boyut tutturdular. Özellikle tekellerindeki burjuva basını yolu ile sanki tüm meseleler ortadan kalkmışçasına özellikle "Hürriyet" te her gün ermeni "terörisleri", ermeni "barbarlığı" ve "Ermenileren Türkiye Devrimci hareketindeki yeri" diye

sayfalarca yazı yazıp diğer taraftan "Türk'ün zekası,Türk'ün büyüklüğü,Türk'ün yardımseverliği gibi faşizmden otlanarak yazılmış bir dizi yazıyı yan yana yayınlayarak bir taraftan devrime olan güvenin sarsılması diğer taraftan Türk şovenizmini benliklere yerleştirerek devrimcilere en büyük darbeyi vurmak niyetindedir.

Yapılan insanlık dışı caniane olay diye Fransa'da Türk hakim sınıflarının ajanlığını yapan 2 kişinin cezalandırılması kaldı ki bunun kesin olarak kimin yaptığı bilinmiyor.Ama bizi kimin veya kimlerin yaptığı ilgilendirmez,önemli olan iki önemli ajan'ın temizlenmesidir.Belirleyici olan da budur.

Gelelim Ermeniler bir veya birkaç görevlimizi öldürdü diyenlere,onların dedeleri Abdulhamitler,Talatlar,Enverler 1886 dan 1916'ya kadar 1.600.000 Ermeni'yi katlettiler,savunmasız,yaşlı,çocuk genç,kadın demeksizin.

Bugün onların torunları olanlar iki ajan öldürdü diye binlerce gericiyi de peşlerine takarak sözün ona Ermeni "teröristlerini" ve Fransa'yı protesto ediyorlar.Ama bunların amacı Ermeniler veya Fransa değildir,bunların hedefi devrimci hareketin halk içinde dizginlenmesi ve işi Türk-Ermeni meselesine yönlendirmektir.Bundan dolayı bu dikkat çekicidir.

1886'da II.Abdülhamit iti başlayken,o ermeni meselesinin Ermenilerin ortadan kaldırılması ile halolacağını söylüyor ve ilk olarak 300.000 Ermeni'yi katledip,100.000'ni aşkın Ermeni'yi de sürgün ettiriyordu.

Bundan sonra sistemli olarak çalışan Türk hakim sınıfları Kürt feodal beyleri ile,yani Ağalarla birlikte Kürt gericilerinden oluşan " Hanidiye birlikleri'ni" kurdular ve böylece Ermeni katliamına giriştiler.Bu katliamlar sırasında önderlikten yoksun halk yer yer direndi,ama bu direnmeler onları kurtuluşa götürmekten uzaktı.Bunlardan bazıları 1896'da Zeytun,1896'da Van,1904'te Sason ayaklanmaları gibi.

Bundan sonra yönetimi ele geçiren "Genç Türkler" daha vahşi şekilde davrandılar.Ermeni halkına 1915-1916 yılları arasında 1.300.000'den fazla Ermeni katlettiler.

Abdülhamitlerin,Talat ve Enver Paşalarının katlettiği Ermeni sayısı 1.600.000'in üstündedir.Bu rakam Ermeni nüfusunun zaten büyük bir kısmıydı,geri kalanları ya kaçtı ya da saklandı.Bugün Dünya'nın neresine gidilirse gidilsin az veya çok sayıda Ermeni'nin yaşadığı görülür,bunların büyük bir kısmı Türkçe bilirler.Bunlar katliamdan kurtulabilenlerin ya çocukları,ya da torunlarıdırlar.Bu Ermeni katliamına en açık örnektir.

Bunlar bu katliamları gerçekleştirdikten sonra başa gelen diğer bir faşist, aslında diğerlerinden zerre kadar farklı değildi. Bu ve yandaşları diğer faşistlerin " unuttuğu" köşe bucaktaki 200.000 Ermeni'yide katlederek aslında diğerlerinden hiç bir farkının olmadığını bu ve benzeri olaylarla dünya halklarına gösterdi.

Böylelikle binlerce yıllık bir geçmişi olan, komşu Türk ve Kürt halkları ile herhangi bir sorunu olmayan hatta Tunceli'de katliamlara karşı kardeş Kürt halkı ile omuz omuza savaşan Ermeni halkının çoğu katledilerek diğerleride topraklarından sökülüp atılarak, Ermeni meselesi ortadan kaldırıldı, ateş olmayan yerden duman çıkmaz misali.

Bundan sonra da bu faşistler durmadılar. Kemal Faşisti ve yandaşları yalnızca 200.000 Ermeni katletmişlerdir. Gerçi doğuda Ermeni meselesi halolmuştu, ama onları korkutan bir başka kuvvet henüs doğudaydı, yaşamaktaydı. Sıra kader ortağı Ermenilerden sonra onlara gelmişti. İlk olarak Dersimde 100.000'i aşkın Kürt katledildi, daha sonra Diyarbakır, Bitlis, Siirt, Mardin ve benzeri katliamlar birbirini izledi. Bu katliamlar sırasında onların yardımcıları Kürt Feodal beyleriydi, Seyhleriydi. Bu katliamlarda faşist Kemal ve yandaşları Kürt halkını sistemlice imha etmeye çalıştı.

Ne yazıkki bugün de üzülerek söylüyoruz kendilerine "devrimci" diyen sosyalizmin maskesi altında emperyalizmin ve faşizmin yardakçılığını yapan bazı sahtekarlar bugün dahi Kemalizm'in "anti-emperyalistliği" ve "demokratikliği" diye tutturnmuşlardır. Kemal denilen faşist işçi sınıfının önderi Mustafa SUPHI ve 14 arkadaşına karadenizde boğdurtan yüzbinlerce Ermeni, Kürt ve aydının kanına giren dahası, Türkiye halkları kurtuluş için savaşırken o ve yandaşları hareketi ele geçirip, hareketi önceden emperyalistlere satanlardı. bugün çıkıp ta Kemalizm'in "anti-emperyalistliği" ve "demokratikliği"ni savunmak bugünkü faşizmi savunmak olur.

Kemal faşistinın meşhur bir sözü vardır. "BİR TÜRK DÜNYAYA BEDELDİR." .. O bu şoven ve ırkçı sözü söyleyip uyguladı.

Gelelim bugünlüklere, bugünlüklere de onların izindeler. Onların torunları olan bugünlüklere K. Maraş'ta binlerce kişiyi katlettiler, keza Çorum'da katliama giriştiler, tıpkı 50-60 sene önceki faşistler gibi. Onlar bu katliamları kabullenmeyip bunun alevi-sünnü çatışması olduğunu söylediler. Aslında olan binlerce yaşlı, çoluk, çocuk, genç, kadın demeksizin insanların katledilmesiydi. Bizce tüm devrimcilerde düşen görev faşist ideoloji Kemalizmin halka doğru olarak anlatılmasıdır. Biz Türk ve Kürt uluslarının ve Ermeni, Rum gibi çe-

şitli milliyetlerden Türkiye Halklarının kurtuluşunun işçi sınıfı önderliğinde verilecek Demokratik Halk Devrimi ile olacağına inanıyoruz. Bugüne kadar Ermeni milliyetinin bağrında yetişen onlarca devrimci çeşitli milliyetlerden Türkiye halkları ile omuz omuza can bedeli bir mücadele vermişlerdir, veriyorlar ve verecekler de, bunlardan M. Zeki Şeritler, Armanag Orhan BAKIR'lar, Hayrabet HANÇ'ler bu uğurda şehit düşmüşlerdir, onların kanı yerde kalmayacaktır. Hiç bir faşist güç çeşitli milliyetlerden Türkiye halklarının gelişen mücadelesini engellemeyecektir.

Tüm Devrim Şehitleri Ölümsüzdürler.

Tüm katliamların hesabını komprador patron-ağa devletinden soracağız.

Yaşasın Demokratik Halk Devrimi,

Milli Zulme son.

Kurdara Azadi?

Biji Newroz,

İktidar namunun ucundadır.

L I E G   N E W R O Z U M U Z

1. Newroz'u hazırlayan örgütlere ek olarak Liege Barış için mücadele organizasyonu ile ortaklaşa hazırlanan 2. NEWROZ gecemizde yine Newroz'un önemi, anlamı Kürdistan'daki son gelişmeler Fransızca, Kürtçe, Türkçe dillerinde yapıldı. D.İ.B-A.K. adına tekrar gecemizde bulunup dayanışmanın en güzel pratiğini gösteren Sayın Doğan ÖZGÜDEN'in konuşmasından sonra Belçika Sosyalist Partisi Milletvekili AVRUPA KONSEYİ üyesi sayın Claude DEJARDIN söz alarak, Kürt halkının mücadelesini desteklediğini, Avrupa Konseyinde bunu dile getireceğini, ve Belçika'daki Örgütümüze başarılar dileyerek, Türkiye'ye demokrasinin geri gelmesinin asgari koşulunun Kürt halkının Kültürel otonom haklarını tanınak olduğunu bu yapılmadan Türkiye'de demokrasi den söz edilemeyeceğini, Kürt halkının problemini iyi tanıdığını ve elinden gelen imkanlarla yardımcı olacağını bildirerek, konukların uzun alkışlarını topladı.

Belçika Komünist Partisi adına Sayın LEVAUX söz alarak, Kürt halkına mücadelesinde başarılar diledi, Kürdistan'ın dört devlet tarafından parçalandığını ve haklarının çiğnendiğini buna dünyanın seyirci kalamıyacağına belirtti.

Liege Barış için mücadele organizasyonu(Sous le patronage du rassemblement Liegeois Pour la Paix) adına sayın KLUTZ söz alarak Kürt halkının haklarına saygılı olduklarını ve bunun için mücadele edeceklerini söyleyerek dayanışma içinde olduklarını, Kürt halkının milli Bayramı Newroz'u Liege'de kutladığınıza çok sevindiklerini belirtti.

Gecemize Almanya'dan saza sözü ve K.K.D.K 'nın mesajı ile katılan Kürt ozanı QADO dünyanın içinde bulunduğu genel durumun kısa tahlilini yaparak Türkiye ve Kürdistan'ın şartlarına indirgeyerek, faşist askeri diktatörlüğe karşı acil olarak güç ve eylem birliğine gidilmesinin şart olduğunu K.K.D.K.'nın bu sorumluluğun bilincinde hareket ettiğini açıkladı. Güzel saza ve besteleri ile konukların alkışlarını topladı.

Almanya'dan gecemize katılan 2.Ozanımız yine K.K.D.K'den Kürt Halk Ozanı TEMELİ kendisine özgü beste taşlama ve şiirleri ile gecemize daha bir anlam ve görünüm kazandırarak, Kürtçe-Türkçe devrimci marşları ile konukların on büyük sempati ve alkışlarını topladı. Parçalarının anlamının derin ve anlamlı enternasyonal olması ozanımızın büyüklüğünün simgesi idi.

İsveç'ten ARMANÇ mesajında aramızda bulunamadıkları için üzgün olduklarını, sun'i sınırlarla ayrılan ve parçalanan ülkemiz Kürdistan'ın her dört parçasında Newroz tüm sömürgeci şoven hükümetlerin baskılarına rağmen kutlanmış ve özgürlük ateşi yakılmış yakılan ateş kadar sıcak duygularla Türkiye'de faşist askeri diktatörlüğe, İran'da fanatik islamik Humeyni yönetimine, Irak'ta şoven ve ırkçı Saddam Hüseyin yönetimine, Suriye'de Şoven Hafız Esat yönetimine karşı sanlı bir varolma mücadelesinin verilmekte olduğunu En doğal haklarınızı gasp eden bu güçleri emperyalist ve NATO'cu planların kurtarılmaya çalışıldığını ifade ettiler.

Gecemize katılan bir başka kardeş örgüt Info-Türk mesajlarını sundular aynen yayınlıyoruz.

Beringen-Zolder-Liege Devrimci Yol taraftarları gecemize mesajları ile katıldılar. İçinde bulunduğunuz karanlık günlerde yıllardan beri hor görülen, her türlü ulusal hakları ellerinden alınan Kürt halkının Milli bayramı olan Newroz'u coşku ile kutlarız, Kürt ve Türk haklarının verdiği soylu kavgada beraber olduklarını bildirdiler.

Heuzden Zolder Halk Gençlik Birliği gecemize katılan başka bir kardeş örgüt. Kısaca, tarihler boyunca haksızlığa uğrayıp mücadelesini günümüze dek sürdüren Kürt halkının en anlamlı müca-

dele singesi olan Newroz bayranını kutladıklarını başarılar dile-
diklerini, Kürt ve diğer ezilen dünya uluslarının bağımsızlık sava-
sını desteklediklerini bildirdiler.

Liege Türk İşçileri Sosyal Dayanışma ve Kültür Derneği
gecemize katılıp mesajlarını sundular. Kısaca; Kürt halkının baskı
ezgi, sömürüye karşı başkaldırışının sembolü olan Newroz gecesine
katılmaktan sevinçli olduklarını, bu savaşın günümüzde Türkiye'li
İşçiler Emekçiler olarak dayanışma içerisinde olduklarını belir-
terek, var olan dürüst, demokrat devrimci örgütler hiç bir ön koşul
öne sürmeden anlaşacağımız noktalardan hareket ederek eylem birliği
ne gidilmesi gerektiğini, Kürt halkının tarihler boyu zulme işkence-
ye karşı mücadelesi önünde eğildiklerini bildirdiklerini ifade
ettiler.

Denge Konal Almanya ve

Ala Rızgari İsveç'ten gecemize birer dayanışma mesajı
ile katıldılar, dayanışma içinde olduklarını bildirdiler.

Gecede yine Fransa'dan getirtilen İran ve Irak Kürdistan
ında çekimleri yapılan 2 film ile Kürt halkının yaşamı, örf-adet-
leri, hangi şartlarda savaşmak zorunda kaldıklarını, Humeyni'nin
Helikopterlerinin Kürt köylerini nasıl bombardıman ettiğini konuk-
lara göstermeye çalıştık. Filmleri konuklar çok büyük bir ilgi ile
izlediler. Film için şiir yazan ve okuyan büyük Kürt Şair CİGERYWIN'
i gören seyirciler alkışlayarak sloganlar attılar. Yemek stantınız
konuklarınızın büyük bir ilgisini topladı. Kürdistan'a özgü yemekler
gece boyunca yabancı konukların masalarından eksik olmadı. Kürdis-
tan'ın ritmik nefis oyunları büyük bir hayranlıkla seyredildi.
Zaman zaman konuklar GOVENT oyunlarına katılarak ayak uydurup
zevkle oynadılar.

Info-Türk'ün mesajı:

Değerli arkadaşlar,

Dostlar,

Kürt halkının ulusal bayramı Newroz'u Kürdistan'dan bin-
lerce kilometre uzakta yaşamak üzere bugün Liege'de bir araya gelen
Kürt arkadaşlarımızın coşkusunu paylaşır, kendilerini en sıcak dost-
luk duygularıyla selamlıyoruz.

Türkiye'de 12 Eylül faşist askeri darbesinden sonra daha
da yoğunlaşan baskılar, Türkiye Kürdistanı'nda bu yıl Newroz'un
ayrı coşkuyla kutlanmasına engel olmaktadır.

Ancak, cumhuriyetin başından beri Türkiye egemen sınıfla-
rının uyguladığı baskılar, Kürt halkının ulusal ve Kültürel özellik-

lerini ortadan kaldırmadığı gibi, bir halk olarak, bir ulus olarak varlığını korumasına da engel olamamıştır.

Türkiye'nin Türkiye Kürdistanı'nın yurtsever evlatlarına kan kusturan bu faşist paşalar rejimini Kürt ve Türk halklarının birlikte mücadelesi elbette bir gün tarih sahnesinden silecek, ırkçılığın, şovenizmin üniformalı temsilcileri de, tarihin çöplüğünde Şahların, Somoza'ların yanlarında layık oldukları yerleri alacaklardır.

Yaşasın Türk-Kürt halklarının kardeşliği,
Yaşasın emperyalizme, faşizme ve şovenizme karşı Türkiye halklarının devrimci demokratik mücadelesi.
Yaşasın NEWROZ .

INFO-TÜRK

HEDEF

KURDISTANA

AZA

YEKBÛYÎ Ü

SOSYALİSTE !

E F R I Q A J Ê R
(Güney Afrika)

TSHEPO MAPHALA

Kovara TEKOŞER ji bo vê hêjmara xwe, ev informasyona li ser Efrîqa jêr ji Tshepo Maphala, merivekî xelatkarê ji Efrîqa jêre, ku ji welêt reviyaye û iro nema karê vegerê welatê xwe, wergirt. Tshepo Maphala li Belçîka dirunê û li cem xwendinê xebata diji zordestiyê, njadparêzî û mêtîngehkariyê ji dikê. Paş hevlitina me û wi ev nivisara ha ji bo kevareê dame, em ji vê nivisarê ji bo xwendevanan çapdikin.

Di hêjmara werê de, di se emê li ser rewşa SAHARA nivîsin û di kovareê de çapkin. Em goman dikin ev nivîsarê li ser gelên bindest û mêtîngeh ji bo homî kesî qiringin ku em karin bi kêmasî jibê rewşa van gelên bindest nasbikin.

Efrîqa Jêr wolatekî xwedî 27 milyon kese, Ji van 27 milyon merivan 6 milyon kes spi ne. (ji welatê ewropa û ingilîstan çune wir). Yê din ji reşikan, çîniyan, japonî û hindîyanpêk tê. Di vi welatê de tişteki pîrr muhîm heye ku heçî çîni wek reşikan fêlê ditin, heçî japonî wek spiyan tên ditin. Gişî mafên ku spi bi kar tînin, japonî ji karin van mafan bikar bînin. Gelê spi û japonî bihev re li yek mintiqê dijîn. Lê tişteki dinjî ez dixwazim bêjim, heçî gelê çîni û japonî ne get şerrê diji zordestî û mêtîngehkariyê, ji bo xelasiyê nakin. Şerrê xelasiya gelê Efrîqa Jêr, ev gelên din dikin. (Reşîk, hindî û yê tevlihev).

Çima ev gelên din şer dikin ?

Sebeba pêşîn eve ku, ev gel tê perçiqandin. Ji ber ku ev gel ji teref spiyan di aliyê aborî, civakî û çandî de tên perçiqandin. Ji ber van sebebên em vi şerî dikin heta em biserkevin.

Di rewşa rîzani de (siyasî) mafên reşikan nîne ku ew herin intixabê û ew nikarin herne parlemanto weke senator û endamên parlemanto. Ev maf bes ji piyan re heye. Mafê intixabê û çûna parlemanto wek nûnerê gel, endamê parlemanto, senator bes ji wan re, yanî ji spiyan re ye. Qanûnî temami ji her aliyê diji reşikane. Spi karin biryarê li ser canê reşikan bixwe bidin. Karin li ser cihê runîştin û karê reşikan biryaran bidin. Ew karin vi gelê bindest ji mintiqekê rakin. Mintiqeke din. Ew karin bi kêfa xwe, reşikan ji mal û mafên wan bikin.

Ji bona halkirina problemên di nav reşikande meriveki spî ji aliyê parlamento tê hilbijartin (di parlamento de hemî spine) û ev kes bi van problêman dilebikê. Lê ev kes hiçti wextî nikarê giş problemên reşikan bizanê û halbikê. Jiber ku ev kes a) ne reşike, b) ev kes ne ji aliyê gelê reşik hatiye hilbijartin û hatiye ser kar.

Ji bo reşikan qanûna vî welatî bixwe problemeki pîrr mezine. Pîrr tişt hene ku di qanûnê bixwede dijî reşikanin. Weke; Qanûn wan mecbur dikê ku reşik ji mintiqên spiyan derkevin û herin mintiqekê. Ku şertên jiyanê pîrr ne başin. Ji alîkî welêt bo aliyê din ne mimkine ku reşik herin û bîn, bêyî biryara qanûnê.

Hiç ti wextî reşik nikarin mîngan (demonstration) bikin; Nikarin ew dijî qanûnan û tiştên ne baş protesto bikin. Ev ne mimkine. Her wextî kesên ku şer kirine û ji bo gel xebat kirîye jiteref karbidestan (spiyan) yan ketîye girtîgehê, yan hatiye kuştin. Bi vî awayî gelê reşik bê merivên zane û xebatkar dimênê. Û ev gel nikarê xwe di aliyê rêzanî de organize bikê. Yanji merivên rêzaniyên reşik, her tim dibin kontrola hikumetêde ne. Dan û standinên wan ji her tereftên birrin. Hinek ji wan reşikan bixwe nikarin bi malîyên xwe re bipeyivin. Ev tiştjî li wan tê qedaxekirin.

Rewşa îro ji pîrr ne başe, zarokên 12 salî, 13 salî tî girtin. Dikevin girtîgehê, pîrraniya wê girtîgehê rêzanî hikumet wan dibê Cezîra Robben. (Robben adası). Ew mecburin li wir bimênin. Ew cezîre jî bes ji bo girtîyên rêzaniye. Jiyanek pîr nexweş heye li wir. Karê giran û zîlm pîrr zêde dibê, li vî cezîrê.

Di aliyê aborîde, maf giş ji spiyanre ne. Hiç ti mafên reşikan di aliyê aborîde nîne. Heçî spine karin li her cihê ku ew bixwazin karbikin û cihê kar vekin. Lê reşik ne xwedî van mafanin. Reşik nikarin li her cihê ku ew bixwazin karbikin. Ew mecburin ku li cihê ji dayikê bûne karbikin. Yanji li cihê ku ew dijîn. Yan bi biryara hikumetê karin li bajarekî din karbikin. Di qanûnê de pîrr tişt hene ku li ser reşikanin. Qanûn bixwe jbo spiyan û dijî reşikkane. Di qanûnêde gereke merivê spî her tim serdestê merivê reşikbê. Ev di aliyê aborîdeji wehaye. Hin merivên reşik bi îzna spiyan karin herne bajêr karbikin, eger merivê spî werê wî ji gund yanji ji cihê wî wergrê û bibê. Hemî kes nikarê herê bajêr karbikê. Yê ku tî hilbijartin, ewin ku 15-16 seetan karin karbikin. Lê ew mecburin ku her tiştê ku spî bêjin bikin. Evjî nemerovtiye. Meriv 15-16 seetan bê rawestan mecbure karbikê.

Di qanûnêde , hinek şiklê kar hene ku bes spi karin vi karin bikin. Qanûn izna reşikan ji bo kirina vi kari nadê. Weke organî zekirina yekitike xwedî mal yê reşik, ne minkine. Lê ev tişt ji spiyanreya. Her reşik nikarê hiç ti wexti teqawit bibê. Ev ne mafê ; yekê reşike. Bêkarîti, (işsizlik) hiç tiwexti ji spiyan re nîne. Ew her tim bi riheti kar dibinin. Lê heçî reşikin, her tim bekarîti li ber dewê deriye. Ev bêkarên reşik 80 ji 100 ji nav gelîne.

Efriqa Jêr pir rengînedî aliyêzêr, uraniyûm û platinium û hwd. Ev zêr û tiştêndin karê (fayda, kazanc) giş diçê berika spiyan. Ew malîyet ji dibê hêzek mezin û hêzek zorker diji reşikan ku di rebeniyêde dijin. Heçî karkerin, ferqek mezin dinavbera karkerên reşik û yê spi de heye. Dû karkerên ku eynî kari dikin, eynî tiştan dikin pera ne weke hev distênin. Yê reşik her heyv bi pirranî 250 DM werdigrê, lê li eynî kari û eynî cihî karkerê spi dinavbera 2500 û 3000 DM distênê. Ev nihoçiya han li her cihî heye û ev tişt di qanûnêde hatiye nivîsin. Spi hertim serdeste, xwedî mafê, lê reşik na.

Di aliyê xwendinêde, imkanên spiyan pirr pirr zêdetirin ji yê reşikan. Xwendekarekî reşik ku xwedî burse di salêde 50 DM werdigrê. Giş mesrefên xwe, kirîna cilan, pirtukan, xwarin vexwarin, çun û hatin hemî liser vi kesîne. Di bin van şertandê 50 DM ne bese ji kesekî ku xwedîna xwe li bajarekî din dikê. Lê rewşa xwendekarekî spi ne wehaye. Di salêde ew ji bona xwendîna xwe 1000 DM distênin. Bi ser vê yekê ji giş mesrefên wî xwendekarê spi yê ku lê dibistanê yanji li zanîgehê dibê li ser hikumetêye. Cilên wî, xwarin, vexwarin, kirîna pirtukan giş ji teref hikumetê haldibê. Lê yê reşik weke ku me li jor got ne wehaye. 50 DM ji bo salekê û hemî mesrefên din ji li ser wî ne tişteki weha sahle.

Di aliyê çandîde ji qanun ewe. Ferqî pirr mazine. Pirr mafên çandî ku spi karin bi kar bînin hene, lê li cam vi tiştî pirr kêmafên reşikan hene. Wekîdin, yekî reşik nikarê bi yeke spi re bi zewicê. Yeke reşik nikarê bi yekî spi re bizewicê. Yê spi ji nabê ku bi reşikan re bizewicin. Yê reşik nikarin di dibistanên spiyan de bixwênin, nikarin herin nexweşxanên spiyan, nikarin li otobusên spiyan swarbîbin. Ew nikarin li her mintiqeyî runin. Di her alî de ev nijadparêzî û ferqî heye. Pirr imkanên spiyan hene, mal, xanî û imkanên din, lê reşik her tim xwedî kêmafî dibistanin, kêmafî nexweşxanên wan hene. Pirr kêmafî mal bidest wan dikevin. Kêmafî kar dibinin.

Eger meriveki reşik li bajêr qezakê bikêû rewşa wî pirr nebaşbê ji, ti ambulansên spiyan nayên wî nabin nexweşxanê ji bo ku jiyana wî xelasbibê. Gereke ji mantiqa reşikan ambulans bê û wî bibê nexweşxana reşkan. Lê eger meriveki qezakê bikê li her derî her deqîqê ambulans di wextekî pirr kêmde tî wî dibê. Nexweşxanên spiyan pirr pirr zêdetirîn ji yê reşikan.

Yekî reşik her wextî mecbure ku îkametgaha xwe bixwere bigerê. Eger polis wî li cihekî bê îkametgah bigrê, karê wî bê pirs baxê girtigehê. Wekî din jî gelê reşik dinava rojêde karê serbest bigerê. Ev serbestî ji seet 6 heta 10 ê êvarê ye. Di navbera 10 û 6 de reşik mecburin li mal runin. Yanjî gereke ew herê iznê ji polis wergrê û herê nava bajêr. Lê spi karin her tim bigerin û kengî dixwazin diçin derê. Ji wanre tiştêkî qedaxe nîne. Ev jî QANUNE.!

Çanda ku hikumet didê me jî eve, her wextî em xwe kole dibinin. Ev çande her tim reşikan dirazênê. Reşik bi wê çandê xwe wêke meriveki nabinin. Em fêhrdibin ku em bindestên spiyanin. Ku em ji bo vî tiştî hatine dinyayê. Bi vê çandê em nikarin xwe nasbikin. Em nikarin xwe biparêzin, azabin. Ev çandjî QANUNE.!

Di aliyê çun û hatina kar jî, imkanên reşikan pirr xerabin. Di nav malekêde merivên ku kardikin ji 4 ê sibê dirabin 60-70 KM diçin kaxê xwe (mekinên çun û hatinê pir pîsin) seet 10 ê êvarê digerin mal. Bi vê yekê Qanun maliyan bixwe ji hev durdikê. Wan jî hev berri dikê. (yabacilaşîrma). Zarokên reşik di bin van şertan de mezin dibin. Ku pirr kêm dê bavê xwe dibinin.

Paş vî tiştî ku me li jor got vê rewşa nexwes, pîrsek tê ber me.

Çawa em karin rewşa xwe baştir bikin û vê newekheviyê jî nav xwe rakin.? Pêş ku em dest pê bikin, ez dixwazim vî tiştî jî bêjim. Heçî jî reşikan ku ev tişt birkiriye û ji bo vî tiştî şer kiriye, yan tê girtin yanjî tê kuştin û yanjî ji welêt tê derxistin. Her çiçasi ku me xebatkaran bi aşiti mafên gelê xwe xwestiye, hikumetê bi gullan, girtigehan û xwinê Bersiva me dayiye. Ji ber vê yekê gelê ku bindestê û zilmeke pirr mezin lê dibê, gelê ku weha ji aliyê spiyan tê eşandin bi yek rê karê azad bibê, û serxwebûnê heq bikê. Ev rê jî eve. Şerrê çekdari li dijî kedxur û mêtîngehkaran. Ev şerrê çekdari ku bibê gereke ji aliyê gel bixwe bibê. Lê Gel gereke organizekiribê, Ku zanibê çawa ev şer û ji bo çî ev şer girînge. Eger ev şer bêkirin ev zordestî û hêza xwinmêj a mêtîngehkarwê bê perçiqandin. Hingî gel bixwekarê riya xwe di her alîde inşâ bikê.

Di dawîde em hêvidikin ku giş hêzên demokratîk, aştiyaz, û diji mêtînggehkarî, nijadparêzî û emperyalîzmê, alîkarîya gelê me li Efrîka Jêr bikê ji bo azadî û wek hevîyê diji mêtînggehkarî.

Em ji alîkarîya gelên bîndest dikin, ku ew ji diji mêtînggehkarî şerdikin ji bo azadî û wekhevîyê. Ji bo welatek serbixwe. Em hêvi dikin ku gelê Kurd ji bişê armanca xwe di demeke nêzikde.

Bi toybêti spasîyên xwe li TEKOŞER Dîkînxebata xwîrt hêvidikin.

XEBATA KOMITA PIŞTGIRIYA GELE KURD

Komita Piştgiriya Gelê Kurd, xebata xwe ya sala '81 bi hefta Kurdîstanê vekir.

2/3 : Civîna Çapê : Ev civîn li Komela Belçîkî a Mafên Mirovatî û Komela Internasyonal a Mafên Gelan -Liqê Belçîka- re pêk ani.Di vê civînê de ev meriv peyivîn.

- Pierre Mertens: Serokê Komitê, hiqûççî, nivîskarê endamê Komela Internasyonal a Hiqûççiyên Demokratîk û Komela Belçîka ji bo Mafên Mirovan. Wî armancên Komitê dan nasîkirin û bi kurtayî li ser tevgera Xumeynî diji Gelê Kurd peyivî. Ew bixwe di heyva tebaxê de 1979 gava ku Xumeynî Xumeynî şerrê cîhad li diji Kurdan îlan kiribu, ji aliyê Komela Belçîka a Mafên Mirovatî hatibu şîyandîna di wî çaxê de ji ew çûbu Kurdîstana Rahmîlat. Paş ku ew gerîya bu civînek li ser Iran û Kurdîstan ji çapa Bruksel re çêkiribu.

-François Rignaux, Profesora Hiqûçê Internasyonal, serokê Komela Internasyonal ji bo Mafên Gelan li ser mafên Gelê Kurd ji bo azadîyê peyivî.

- Claude de Jardin: Nûnerê Partiya Sosyalîsta Belçîka li Parlemanto, nûn ji Tirki vegeriya bu, ew li ser hikmê faşîst li Tirki û mafên Gelê Kurd peyivî.

- Kendal: Nivîskarê Kurd li ser rewşa Kurdîstan, Tirki û Iran peyivî.

11/3 : Şeva Informasyonê li ser Kurdîstan, li Universîta Bruksel. Merivên ku di vê şevê de peyivîn.

-Mateo Alalouf, Profesora Universîte, sekretêrê Sendîka Sosyalîst

pêşgotina şevê kir.

- Jean Humblet, Senatorê Partiya Waloniye (R.W.) Li ser mafên Gelê Kurd peyivî. Hikumeta Iraqê ew berî çend mehan davet kiribu ku ew herê Iraqê û Libînê ku hikumetê "otonomî" daye Kurdan.

- Kendal, li ser her çar parçeyên Kurdistanê pëyivî. Lê wî di vê şevê de bûhtir li ser Kurdistanê Iraqê peyivî. Ji ber ku çend merivên Konsolosê Iraqê hatilun û li hawakî nexweş dixwestin xelkê gâhdar bi xapînê ku reşsa Kurdên li Iraq laşe. Lê wan bersivên pir xweş ji Kendal digirtin.

12/3; Şeva Informasyonê Li Louvain la Neuve, dişe Kendal, J. Humblet û Profesora Universita Louvain la Neuve Châmbine Mouttard peyivin.

11-17/3; Hefta Kurdistan li Bruksel. Ev hefte ji aliyê Komite Piştgiriya Gelê Kurd hatibu hazirkirin. Lê wan komelan ji piştgiriya vê xebatê kir.

- Ligue Belge Pour la Defense des Droits de l'Homme (Komela ji bo parastina Mafên Mirovatî)

- Ligue Internationale Pour la Defense des Droits Des Peuples (Komela Internasyonal ji bo parastina mafên Gelan, liqê Belçika.

- M.R.A.X. (Komela Çiji Hijadparêziyê)

- Commission Justice et Paix (Komisyona jê bo adalet û aştîyê)

- V.C.O.M. Koordînasyona Komelên Demokratîk.

- O.C.G.B. komela ji bo koordînasyona Komelên beşê Flaman. Ev komele pirx arîkarê komelên Demokratîk yê biyani ji dikê.

13/5; Komitê dosyek bi TEKŞER re çêkir û ev dosye pêşkeşî Konseya Ewropa kir. Ev dosye li ser Tirkî û Kurdistanê.

16/6; Endamê Komitê û sê endamên Komita Belçika ji bo Mafên Mirovatî li Tirkî li sê mesulên Kabîna Wazîrê Karê Derve ê Belçika re hevpeyvînek çêkirin. Ewan li ser rejîma tirkî û mafên Gelê Kurd peyivin. Wan xwest ku Belçika hev alîkarîna tistekî li Tirkî re biki.

XEBATA ME

11-17/3 Hefta Kurdistanê (rûpel ...)

10/3 Folklor di şeva NEUROZA KIKE liqê Leuven. Stan li ser Kurdistan.

20/ Şeva çandî li Beledîya Auderghem, Folklor û stran.

10/4 Şeva Sosyalîstên Cuhan yê Şilî. Sorsala Partiya Allende. Stand mesaj û belavok.

11/4 Şeva Newroz li Bruksel, me ev şeva Newrozê bi Komela Fransa Komitê re çêkir.

25/4 ; Şeva Newroz li Liège, di se van hersê komelan ev şev bi hev re pirozkerin. Li cem van her sê komelan komeleki Belçika ji tovi me ev şev organize kir.

1/5 ; Meşa bi Partiya Komunista Belçika re. Paş mesê şev hate çêkirin. Têkoşer di vê şevê de stand danî govendên Kurditan pêşkeşkir.

2/5 ; Amnesty International rojê li ser Tirki çêkir. Standa Têkoşer li wira ilgîke mezin stand.

9/5 ; Stand di cejna C.W.A.P.D. de.

13-14/5 ; Bi Komela Fransa re me grêwa birçibûnê çêkir û rojê bi sloganên xwe belavokan li her deryê Konseya Ewropa sekinîn.

5/6 ; Endamên Têkoşer di konferansa du komelên Belçika de li ser rewşa Kurdistan peyivîn.

Di aliyê nivisandinê de :

Di rojnamên "Standard" û "Het Nieuwsblad" de çû roportajên Têkoşer hatin çapkirin.

Kovara M.R.A.K. li ser hefta Kurdistan bi dur û dirêj nivisand. Herweha roportajê li ser Kurdistan di kovara xwe de çapkir.

KOMITA BELÇIKA JI BO MAFÊN NIROVATI LI TIRKI

Paş 12 ilonê ku li Tirki hikmê leşkerî yê faşist hate ser hikm li Belçika komitê ji bo mafên gelên Tirki û nirovan biparozê ji teraf kesên demokrat û pêşverû, komünist, sosyalistan saz bu.

Xebata vê komitê evê ku hikmê leşkerî li Tirki rabê û demokrasîke bibingeh werê Tirki. Ev komitê herweha xebatê ji bo standina mafên gelê Kurd dikê.

Komitê dosyê li ser Rewşa Tirki Amadekir. Di vê dosyê de li ser gelê Kurd û mafên wî jî qal buviye.

Ev komitê herweha dixvazê ku giş arîkarîna ku Belçika û Ewropa didê Tirki bîn ravestandin. Çertên van evin ku zilma li ser gelê tirk û işkece, kuştin û hikmê leşkerî rabin. Zorlestiya ku li ser gelê Kurd dibê bîn sekinandin û mafên wî yê demokratîk bîn gebulkirin. Giş komele, parti û sendîqe serbest karbikin.

Xebata ku ev komitê dikê hêjaye û berçave.

XEBATA KOMITA JI BO PIŞTGI RIYA GELE KURD BERDEWANE

Di hêjmara bihûrîde me lîser sazûna Komîta Ji Bo Piştgiriya Gelê Kurd nivîsîbu û di dawîde me gotîbu ku di hêjmara bêde emê li ser vê Komîtê hêji binivîsîn.

Vê Komîtê di 2 yê Adarê de civîna çapê ji bo ku bê naskirin û sazûna xwe bidê naskirin (zanîn) çêkir. Di civînê de serekê Komîtê nivîskar P. Mertens, Prof. F. Rigaux, endamê parlamento Cl. Dejardin, senator J. Humblet û nivîskarê Kurd KENDAL beşdarbun. Di vê civînêde rojnamevan G. Chaliand jî gerek beşdarbûbane lê mixabeye ku wî nikarîbu beşdarbibê.

Di civînêde endamên Komîtê, armancên xwe gotin û rîya xebata xwe rohnkirin. Paş axaftina endamên Komîtê rojnamevanan pirsên xwe ji wan kirin, li ser vê rêxistinê bersiv wergirtin.

Heftêk Paş vê civînê, Komîtê, bi arikariya TEKOŞER û Yekitiya Xebatkar û Xwendekarên Kurdistan li Fransa dû şevê informasyonê û hefta Çandî a Kurdistan û li dû bajaran Newroz bihevîre organîzekirin. Di şeva pêşînde Sosyolog M. Alalouf, senator J. Humblet, Nivîskarê Kurd KENDAL li Brûksel beşdarbun. Di vê şevêde nêzîkî 100 kesî çûhdarî dikir. Di şeva dûwemînde Prof. Chandine Fr. Houtard, senator J. Humblet û KENDAL li Louvain-La-Neuve beşdarbun. Di vê şevê de nêzîkî 50 kesî hebun. Hefta çandî a Kurdistanjî li Brûksel pir xweş derbasbu. Lê wek herwextê heft heşt merivên Balyozxana IRAQ di her dû şevande beşdarbun. Lê wan nikarîbun rüyê xweyî şovenîst li hember tukesî veşêrin. Di vê navberêde pîrr belavok û afîş hatin belavkirin. Pîrr kes hatin Hefta Çandî a Kurdistan temasekirin û diapozîtîvên li ser Kurdistan dîtin.

Ji boşevên NEWROZ li beşê "Xebata Me" temaşeke.

Komîta ji bo Piştgiriya Gelê Kurd xebata xwe a hêja berdewam dukê. Endamên wê bi giş hêza xwe jî bo mafên Gelê Kurd xobatê dîkin. Merivêkî wek Cl. Dejardin ku endamê Komîtêye, di civîna Konseya Ewropa li Strasbourg karekê hêja û axaftîneke xweş li ser gelê Kurd kir. Ev xebata endamên Komîtê bi şewekî xurt wê berdewambê.

Di nêzîkê dosyeke li ser rewşa Tirkî û Kurdistan ku Komîtê û TEKOŞER bihevîre jî bo pêşkeşkirina Konseya Ewropa lîser Tirkî û Kurdistan hazîrkirine em dê çapkin.

Hemu kes karê di hemberê 2 DM (20 Bfr) vê dosyê jî navnîşana TEKOŞER bixwazê.

KÜRT HALKININ HAKLARINI DESTEKLEME KOMİTESİ BELÇİKA'DA
ÇALIŞMALARINA DEVAM EDİYOR.

Dergimizin geçen sayısında, Kürt halkının haklarını destekleme komitesinin kuruluşunu, komitenin program ve amaçlarını da kısaca özetlemiştik.

Bu komite 2 Mart'ta bir Basın Konferansı düzenliyerek kuruluş ve çalışmalarına başladığını duyurdu. Toplantıda komite başkanı Yazar Pierre Mertens, Prof. F. Rigeux, Sosyalist Partisi Milletvekili Cl. Dejardin, Senatör J. Humblét ve Kürt Yazar Kendal hazır bulundular. Toplantıya komite üyesi Gazeteci-Yazar G. Charliand bazı sebeplerden dolayı katılamadı.

Komite üyeleri amaçlarını ve çalışma şeklini açıkladılar. Üyelerin konuşmalarından sonra gazeteciler komite ile ilgili çeşitli sorular sordular. Çok sayıda gazete ve dergi yazarları katılmışlardı.

Basın Konferansından bir hafta sonra Komite, Tékoşer ve Fransa'daki Kürdistanlı İşçi ve Öğrenciler birliği ile beraber iki informasyon gecesi ve Kürdistan Kültür Haftası düzenledi, İki şehirde Newroz'u da beraber kutladılar.

Bruksel'deki birinci informasyon gecesinde Sosyolog M. ALA-LOUF, Senatör J. Humblét ve Kürt Yazar Kendal dinleyicilere Kürdistan üzerinde bilgi verdiler. Brüksel Üniversitesi sosyoloji bölümünde yapılan geceye 100 e yakın dinleyici katılmıştı.

Louven la Neuve de düzenlenen ikinci informasyon gecesinde Prof. Chanoine, Prof. Houfard, Senatör J. Humblét ve Kendal konuşmacı olarak bulundular. Çok sayıda kişinin katıldığı ikinci gecede yine Kürdistanın tarihi, konumu ve mücadelesi üzerine bilgiler verildi, Dinleyicilerin soruları cevaplandırıldı. Her iki gecemizde de her zaman olduğu gibi Irak Konsolosluğundan 7-8 kişi hazır bulundular. Her iki gecede de Sovienist yüzleri açığa çıkartılarak geldiklerine pişman oldular. Üniversitelerde bol bol bildiriler dağıtıldı. Kürdistan Kültür haftasında hafta boyunca ziyaretçiler diyapozitif ve serginizi gezerek bol bol bol kitap satışı yapıldı, bildiriler dağıtıldı.

Kürt halkını destekleme komitesi çalışmalarına ara vermeden devam ediyor. Komite üyeleri tüm güçleri ile Kürt halkının demokratik hakları için mücadele veriyor.

Komite üyelerinden Sosyalist partisi Milletvekili ve

Avrupa Konseyi üyesi Cl. Dejardin Avrupa Konseyi Toplantısında Kürt halkının üzerindeki baskıların kaldırılmasına istedi. Kürt halkını desteklemeye, demokratik haklarının alınması için herkese çağrı yapıyor. 37 üye Kürt hakkının üzerine raporlarında yer vereceklerini bildiriyorlar.

Yakın bir tarihte Avrupa konseyine sunulan komite ve Tékoşer'in Türkiye ve Kürdistan üzerine hazırladıkları bir dosyayı yayınlıyoruz. Bu dosyayı isteyen herkese 2DM karşılığında gönderebiliriz. Tékoşer'in adresinden isteyebilirsiniz.

KONSEYA AVRUPA LÊ SER REJKA TIRKI CIVIL KUR

Ma li vi dur û dirşj li ser Konseya Avrupa nivîsîn, ji ber ku pîr rejname û kevarekê kurdi û tirkî ev tişt nivîsîn.

Ma lixivasin gend çetiman li ser xelata ma u Kevale Franca li vir nivîsîn.

Wek ku tîs zanî paş dan û stanînên dur û dirşj Konseya Avrupa nûnerên Tirkî ji hindirê derxistin lê belê Tirkî di konseyê de endam in. Roger di nêzik de loşker dev ji hilê ne berê ewê ji konseye ji derxevê. Di Konseya Avrupa de li ser maşên mirovati û çanî li Kurdistana Tirkî hate çavîn. Nêzîkî 30 parlemantêran li ser Kurdistana Tirkî di dosya xwe de nivîsîn. Parlemantêrên Kewnanistan Spanga û Portogiz, ji welatên din ji weke Belçîk Cl. Dejardin, welatên Çenînawya û grupekê komunist u sosyalistê Fransîz xelat û karêkî heja di vê civînê de diji hikumeta çavîst li Tirkî kirin.

Kevale Franca ev xelatê kirin ku ma li vir grêva birgibunê bilîkê Hêzîkê 30 Kurdan ev xelatê çavê. Li çav stana belavok û broşurên ku ma belavdikir vê xelata li gata xelkê dikê.

Reja diwênîn heta ku çerara konseyê derxevê ma çawa xwe berdewalî kir. Li vîna grupekî ji pêşveruyan Tirkî jî hebû.

Lê çî nixaboya ku nûnerên burjuwaziya Avrupa naxwazin ku çîhek û welatekî weke Tirkî ji destên wan herê. Ji ber vê yekê wan li hember pêşveruyan xerîvên pêşveru, demokrat u aşîvaz tîs çalîti derxistin. Lê xelata parlemantêr û karêdanên wan ev xerîvên burjuwazi çarek diji rûyên wan rêşîrin.

Reja diwînê di Eila li ser Kurdistana Iranê ne pêşanî.

S E Y R Ê

Hinkar TORI

Seyrê Xatun û cêriya xwe li ber şibaka odê runiştibûn. Ji xwêre li derve dimeyzandin. Carekê Seyrê li cêriya xwe veqeriya û got,

-- Xwedê brayê te bihêlê, ew xortê ko hate devê dêrî, ji min re bêje ew kibu.

Cêriyê go

-- Xatuna min,

-- ha

Cêri

-- Win maqul hingî bitrin win henekê xwe bi mirovan dikin.

Seyrê go, çawa ?

-- Neşxwe, Kuramê te bu, û win yên hevîn. Win pîvazên mişarekî ne. Ti dirabê dibê ma ew kî bu? Ez ji ku zanim, Kuramê te Elik bu. Kurê Mehmedê Amê te bî.

-- Go na lê ?

-- Go wella.

Seyrê go

-- Hiii, Wella ez pê hisehabum ku amekî min hebû. Di go Mehmed. Ne saxê, lê di go kurekî wî heyo, naxwe ewe. De başe.

Axir mēhvanê wan çun. Elik jî çu nav hevalên xwe. Ji xwêre li serê bēn bi xar û pere dileyizîn. Seyrê di şibakêve dimeyizê nê ku li serê bēn, kuramê wê bi cêhilan re bi xar û pere dileyizê.

Seyrê bang kire cêriya xwe,

-- cêriyê

-- ho ha

-- Here bêje kuramê min, bere pînc daqîqa bê vir û dîsa veqerê.

-- Cêri çu cem Elî,

--Elî.

Elî go ha.

--Wella xatunamin Seyrê gotî heta pînc daqîqa bê odê û dîsa veqerê.

-- Rehmet li bavê te bî, Ti çima berî niha nehtî ? Sê mecdiyên min hebûn cêhilan hemu ji min birin. Di berîka min de pînc quruş mabun û pêşik ya mine. Nin go ezê perê xwe veqerînim. Tiji vê keliyê

hati. De ti here ezê gavêki din bêm.

Cêriyê lê vegerand.

- Wella xatuna min gotiye berê niha werê.

Eli êdfi qewê ti li hevalên xwe kir.

- Destên xwe nedne xara min ezê niha bêm.

Eli çu devê deryê Seyrê, li derî xist. Seyrê hate devê derî.

- Go fermo kuram, fermo vere hindiru.

- Go wella Seyrê ez nayême hindiru, oda te, raxistina oda te. Ez şerm dikim. Ka derdê te çiyê bêje, ezê vegerim.

Seyrê go.

- Eli were hindiru, qehwêkê cixarekê vexwe. Em kêlikê ji xwere biştexilin. Ti ne xerîbî, kuramê minî.

-Go wella ez şerm dikim, nayê hindiru. Derdê te çî bê, bêje ezê vegerim.

Seyrê rahîste gomlekê wî û kişand. Bu çirçira wî bist û çar parçe jê qetiyên. Kêlê wan berdan. Ew bir ser doşekê runiştand. Cixarek dayê û qahwêk jê re çêkir.

Elik li raxistina odê meyzand. Hemî mahfurên Ecem, pirça heryekî bostekê didê ser çaroxa Elî. Şewq û şemala weke kahrebanê li çavên Elî dixê. Dikê nakê ji hizna Seyrê go serê xwe rakê, li Seyrê meyzênê jê nayê. Serêxwe tewandiye gişt serê bighê nav paçên wî. Seyrê go Elî.

- go ha.

- Bi xwedê derdê min eve. Ji welatan, bajaran, miluk, axa, nakul, û paşa têne min. Birayê min di bê asil xûhame ye. Ez dibêm niha mêran nakim. Qey xwedê hê nesib nekiriye. Çawa gavadî çavên min li te ket ne bi dilekî bi hezar dili dilê min kete te. Em yên hevin. Em ji hevdu ne çêtirin, em berûyên darekê, pîvazên mişarekê ne. Ne ti karê xwe ji min çêtir bikê, ne ez karim xwe ji te çêtir bikim. Go ti qayil bî, ez bi çaroxa te ji qayilim. Ji xeynî te mâr li livîna min horambê.

Eli piştî stuwê xwe xwerand. Go Seyrê.

- Ha.

Wella ez zanim ku ti henekê xwe bi min dikê. Ma gelo malê min heye go ti pê qayil bibê? Ma tê bi vê hezn û cemala min qayil dibê? Ma ti li çekên min, kostek û zincira min qayil dibê. Ti bi çî qayil dibê ?

Seyrê.

- Hema bi şexsê te, bi bedena te ez qayil dibim. Bê bela, qediya û çu.

Eli go hema bila . Ma qey çiyê ?

- Madem hema bila, tê niha deh zilamê ji hazira ne çêtir peydekê û tê çê ser cila birayê min ê mezin. Bere bê evê ha kuramê weye. Em divin ku hûn xuha xwe bidnê. Win yên hevîn û ji hev neçêtirin. Wî çaxî wê camêr me lev ênin.

Eli.

- Wê camêr bi ra ên, bi çî ?

- Bi pera.

- Bi peraaa ? Xwedê mala bavê te xera bikê. We min ji tere got pêncî çarxîyê min mabu. Go ti bê malê min, ev ji nine.

- Mal ava Eli, Bavê min û bavê te axayên welatê Hesenan û Heyderan hûn. Ev eşîra han, welatê Hesenan û Heyderan di destên bavê te û bavê min de bun. Ma ti malê bavê te nebu ?

-Malê bavê min hebê nebê ez nizanîm. Hebê jî di destê brayê te deye.

Seyrê go Eli,

- go ha.

- Hê niha aqlê lin ji te birrî. Ez zanîm ti bîr û bahweriya dinyayê dibê. Di vê heyamêde bê pere tiştê nabê. Her tişt bi pera diqedê. Madem wiloye Eli, rabe bi çembilê min bigre, min ji xwe re birevêne.

Eli go,

- Ez te birevênim ?

- A,

- Revandinjî qence lê belê ji wextê ku ez ji diya xwe bûme û heta niha Ez gonaxa dî seetan ji gund derneketimê neçûme ti devera. Deverkê nasnakim. Lê Iskanê Gulixan heye, mîrik êzidiye. Iskan axa, axayê kelha Gomanîyê ye, dibêjin ku zilamekî baş, namuskar û bebeagide. Mi bi şelîhênê jî ez wî nasnakim. Ez nizanîm kelha Gomanîyê ji bi kuveye. Malume emê pirsin. Asil tuwî. Madem ti qîma xwe bi min û çaroxa min tîne xwîna minjî li ser ya te.

- Go asil ez bim, naxwe rabe xwe kar bikê.

Wella careke bakiriyê , go Eliyê kuram

Tu rabe kar û barê xwe bûke , Tu rabe bilezîne,

Wela Tu rabi bi çembilê min bigre

Ji canê xwe re ji welatê Hesenan û Heyderan birevîne.

Wella Tu rabe min li odên camêr û makulan
li derê vê dinya-ê ji canê xwe re bigerine.

De rabe Kuramo hey lo lo heylo lo

De rabe şîrino hey lo lo hey lo lo

Elî bangkiriyê, go, lo lo Seyrê bejn û bala te ziravê

Weke tayê rihanê çêdibê li derê kaniyê

Wella çavê minî lê ya te vê rêsiyên cemadiyê

Berdana ser fetlê qatê hemawiyê.

Wella ezê rabim bi destên keçama xwe bigrim

Ji welatê Hesenan û Heyderan ji xwe re birevinim.

Wella emê xwe bavêjne mala Iskanê Gulixan Axa

Dibêjin axayê kelha Gomanîyê.

De rabe şîrinê hey lê hey lê lê

De rabe keçamê hey lê hey lê lê

Şev nivê şevê ye Seyrê rabu ser xwe, ew fetlên kezîyan wek marên van dehlên Bunisra, weke werisê wa çoliya, şuşlê dor rşemdîna wa bun. Herdu kezîyê xwe li piştê serê xwe pêçan, daw û delînga xwe hilkirin. cilên xwe, bazin û almên xwe xistne turikê xwe. Şev hatiye diwazdehê şevê, bi destê kuramê xwe girt û go kelha Gomanîyê ti li kuyî?

Kelha Gomanîyê bi qonaxa heft şev û heft rojan ji welatê Hesenan û Heyderan dûr bû. Ew di şeva heştan de daxilî kelha Gomanîyê bûn. Çune ber çesra Gomanîyê.

Elî go Seyrê,

Seyrê go, ha.

- Heçî Iskanê Gulixane, oda mēhvanên wî, oda pîrek û jinan ne yeke. Ti here oda malîyên wî. Heçer go cêriyên wî, go ji te pirsîn, ma xuha me, Tu ji kuwî ? Tu ji pêşî hema ne bêje min yek revand, yan jî min kuramê xwe revandiye. Ka bê xwedê çawa dikê. Seyrê go, başe.

Seyrê rabû çu oda pîrekan, li derî da. Sê pîrekên Gulixan hene, ji wan ya mezin, go,

- Fermo xuha min, were hindiru.

Seyrê, çarçefa wê li serê wê çu li wir runişt.

Pîrekê, go,

- Tu ji kuwî xuha min.

- Wella xuha min, em ji welateki dur tê. Ez û malxuha xwe ne. Em îşev mêhvanê we ne.

- Ser çavan.

Eli ji çu oda mêhvanan, oda Iskanê Gulixan. Fêris û pêhlîwanên wî, firfira nêrgil û cixarên wa ye. Ji xwere diaxivin. Axir heta ku herkes bola bu, çune mala xwe. Iskanê Gulixan li ser textrewanan xwe runiştî, dimeyzênê ku yekî biyanî li devê dêri di nav şekalan de runiştîye.

- Go ha birazî, tu ji kuwî ?

- Go ya Iskan Axa, Derdê min eve. Ez bi vi derdî hatime, li min bihisêne ezê ji te re bêjim.

Wella carekê Eli bangkiriyê, go ya Iskan Axa

Ez dêhnê xwe didime kelha Gomaniyê

Gelek bilind û xwedê ava bikê gelekî sipehiye.

Wella gelek mêhvanan, mahkuman jin revandine

Qesta xwedê, qesta dêristana te kirine

Min ji bi destê keçama xwe girtiye

Û ji welatê Hasenan û Heyderan aniye.

Wella min qesta rebbê alemê, qesta dêristana te kiriye

Minê rabuye çikriye

Bi destê keçama xwe girtiye

Minê ji welatê Hasenan û Heyderan aniye

Minê tû bohe egîd, mêr û bi namus

Weke te li darê vê dinyayê min nediye.

Wella ezê ji qasê dinyayê hatime

Qasidê vâ devê deriyê te kiriye.

De rabe Iskan Axayê min lo,

Hey lo hey lo lo

Hey lo hey lo lo

- go keçama te ye ?

- go belê

- Yanî ne sozdar û ne nişaniye ?

- Go belê.

- Tu ser çavên min hatê Eli, mal mala te ye, Ne bes ti, salê deq, bist, sedî weke te tên devê deryê min. Ez karê wan çê dikim; wan li hev mahr dikim û wan dişyênim mala wan. Mal mala te ye. Nebê ez biyanî me, lê belê tiştêki din heye.

- Çawa ?

- Maşallah, Tu ewha xortekî minasip, taze, û di hezna xwe deyî. Di vê ku yek bazarekê bikê, û di vê bazare de karkî, xisarê nekê. Ya ku te revandîye, weke te spehiye an na ?

-Wella ezbenî, meselek heye, dibêjin, gotine ê ereb, quna te reşe, gotiye ma ez çi bikim malê min eve. Ma hevdu qebulkiriye û hevdu revandiye. Ew hatine devê deryê te.

- Erê, wilo ye, heye go malê dinyayê ye heye go mîr di derheqa wê bîn kuştin, zêr û zêger di derheqa wê de herin, divê ku hêjabê. Ez divê herim lê meyzênim, ka çawaye.

Eli go, fermo here lê meyzê.

Iskanê Gulixan xwe berda xwahr, oda pîrekan. Dimeyzênê ku wi çarçefik di serê wê deye.

- Go Seyrê.

- Go ha.

- Go diya min, xuha min, ne rojek û dû ne ku tu bê ezê çarçe fê dime serê xwe û ezê hisênim. Heye ku tu salekê, dû salan li vir bî. Wê wilobê ku em ji hevdu fihêt nekin, em bibne malîyên hev. Em bi hev re henek û gelta bikin. Çarçefa xwe ji serê xwe rake.

Wextê ku wilo got.

Wella ewrên li ezmanan çîqa li min reş û şil bûn.

Geleki li min û te gazibê.

Wextê Seyrê Xatun rabu ser xwe.

Hêdika li girêka çarçefa xwe xebitî.

û ev çarçefa li ser rûyê nazik şemiti

Wella hûnê dîhnê xwe bidne Iskanê Gulixan.

Weke kewê ku yok serê wî jêkê. Weke mirîşka ku bi êşê bikevê,

Li ber hezn û cemala Seyrê bi perpiti.

Carekê dibêjê ya Xaliqo,

Tu çîqa mezîni, Tu rahman û rehîmi,

Wella hebekî hişê Iskanê Gulixan di serê wî de hatibu.

Hema çu û destên xwe di stûyê Seyrê de ani.

Carekê kaba xwe ser ya soyrê de dewisand û dani.

Go sê wadên xwedê li min bî

Ezê tiştina bînim serê Eliyê Mehmed, vî mîhvani.

Ev goştê berxika, ew goştê nazik;

Ji ku anî li ber kokê vî dani,

Ezê Eliyê Mehmed îşev bikujim,

Ezê Seyra Xatun bikme ber vî canî.

Wella Iskano sebavo tu ne ti sebay ne ti camêri,
 Wella sê jinên Iskanê Gulixan hene,
 Ti cari jêre nabin ti xadin ne ti cêri.

Di bê çu ba Eli, Eliyê Mehmed:

Eli jêre, go,

- Ma ezbonî te di, ma başe ?

Go, başe başe.

- Go Eli,

- Go ha.

- Mal malê te ye, ji xwe tê li vir bê. Welew çibêji hûn ji hev ne biyanin. Win yên hevîn, Bila dilê te rihet bê, vêga ez di bakim Qazî, Miftî û melle, îşê te çedikim. Lê Qazî û miftî yê me nîne, melle kî me heye, ezê niha şiyênime pey.

Go siyande pey mellê û anî.

Go, Seyda,

Seyda go, ha.

- Ti mehrke wilo esasi navêjê ser wan.

Seyda go, çawan ?

- Mehrka wilo siyasetî, ser imamê çaroxî ti bavêjê ser wan.

Piştî îşê te jê nebê.

- Mehra siyasetî çawayê ?

- Seyrê bera bêjê, wella min Eli divê, Eji ji bera bêjê min Seyrê divê, wê bê qey mehr eve, ma ji ku zanin, cêhilin.

- Go ezbenî ya çêtir ti zanê. Lê guneh tev di stûyê tede.

- Ti gûnehê wê nîne, hebê ji di stûyê min de.

Edê mehreke wilo çaroxkî avêtne ser wan.

Eli go ya Iskan Axa,

- Ha Eli,

- Bixwedê rûwê min ji te diêwê, lê xeberke min heye, ezê ji tere bêjim.

- Tu serbest Eli, çîye, xwedê xêrbikê ?

- Tu saxbê xêre; Em divîn ku em li ba hevdu bin, wexta ku em ji hevdu dîrdikevin bêhna me dernakevê. Ez zanim ku niha bêhna wêji tenge, go ti odekê bidê me emê li wê odê behsa welatê xwe bihevî bikin. Hingî wê bêhna me derkevê.

- Çêdibê, vêga, cih ji we re çê dikin. Kuro here, cihê wan li filan odê bikin. Bere herin razin. Çaxê xewêye.

Axir çune cihê xwe, herduwan destên xwe xistne bin serê xwe û ji xwe re diştexilîn. Behsa welatê Hesenan û Heyderan dikirin. Eli ji Seyrê re dibê:

-Malava Seyrê, me hevdu revand. Hersê birayên te, Qol Qasimê birayê te, welatê Hesenan û Heyderan ew eşîra giran wê dinyayê kaf û kun bikin. Ewê çawa bê ?

- Malava kuram, wî me hevdu revandiye û em hatine ber perda vî ciwamêrî, hebê ewê tişteki safî bikê, ew zanê.

Ji xwe re xeber didan heta ku ew bi xewve çun. Çawa ku her du bi xewve çun, Iskanê Gulixan, mîrê ku hedana wî ne li odê neji li aywanê, ne li hewşê tê, dikê û nakê sebra wî nayê, Xencera di berde dū bost û çar tiliyan dirêjîya wêye. Xencera xwe anî der û carekê hêrişê oda Eli û Seyrê kir.

Wella şev nivê şevê seet dū ye.

Reş hayve, gelokî şev tariye.

Wextê Iskanê Gulixan çuwiye,

Devê deryê Eli û Seyrê dîse wî vekiriye,

Şewqa rûyê Seyrê daye çavê wî ye,

Çawa ser serê Eliyê Mehmed rawestiye

Destê xwe avête vê xencera Salih Bogê ye;

Carekê xencera xwe bire bani,

Heta xwedê himet dayiyê.

Daniye nivê mixaza rayê piştî wiye.

Heyf û miqabile yekî weke Eliyê Mehmed,

Vî tovnalê xorta.

Kir go xencera wî nivbost û dū teli,

Di laşê Eli, bermala xênî gul kiriye.

Şeve nivê şevê ye, wextê ku xencera dani Eliyê Mehmed, xwinê di ber xencera wîre avête hewayê. Seyrê ji hesanê piştî razaye ser wê şiraniye. Haya wê ji bayê felekê tinîne. Xwin çu ser çavên wê, ew siyar bû, Eliyê Mehmed di dilê wêde şirine. Kuramê wêye û revandiye. Ser wê evinê, dimeyzênê Eliyê Mehmed, weke bi koreke tuj ti serê mirîşkê jêkê, Eli ji wêlo diqulibê vî alî wî aliyê din. Hema carekê xwe avête ser laşê wî, Eli hê karibu biştexilê.

Wella dêhnê xwe daye kuramê xwe Eliyê Mehmed,

Ketiye nivê odê nav gola xwinê.

Go Eli Bangkiriyê, go lê lê Seyrê keçama minê

Tu dirabê bi lazkê dilezinê,

Bê ti xwe naghênê welatê Hesenan û Heydoran,
 Kuramê min Qol Qasim, ti xeberê nadiyê, wî pê nahisinê,
 Ku ew neyê heyfa min lû darê dinyayê,
 Ji Iskanê Gulîxan, li kelha Gomanîyê jê nahilînê.

Kelha Gomanî ji hîni beta serî hejiya. Seyrê cilên xwe getandin û carekê xwe li devê derî da. Pora serê xwe didrûyê dirêde. Dikê hewar û sed hewar, li min rebenê, li min hêfirê. Seyrê kete serê çol û berriyan. Hingî li serê çiyakîve derket, pirr xali û asê. Dibê zûre zûre guran, roviyan û hirçan. Li Seyrê bû şev di navserê vî çiyayide. Heft şev û heft rojên wê geğiyan hê zad neketiye piştî çirka wê. Ewê ku bihar bu, kereng, tolik, tirşo û geyayê ku têne xwarin, hame çî dîkevê destên wê, ku bas ne kevir û ax bê tavê- jê devê xwe. Heta go hişê wê hate serê wê. Di meyzênê ku dibê şev dikê û nakê sobra wê nayê. Dimezênê ku evor û kovî hene. Dikê ku herê ba wan. Lê evorin, kengi ew dihêlin ku kas nêzikê wan bibê. Bîst û pênc metre xwe di gevêzin. Axir, lê dibê sibe, bê bi çî kari. Dimeyzênê ku wî merivek, tivinga wî di destên wide û digorê. Nê- çirvanê evor û koviyane. Xwe li wan digelibênê, di meyzênê ku nê- çirvan evor avête darê, ku nêriyê xwe eyar bikê. Seyrê çu pişt û rawesta.

- Apo,

- Ha keçam, derdê te û li serê vî çiyayî ?

- Apo tu li dîv mesela min mekeve, Xwedê ya ku anî serê min noyênê serê gürên zozanan û noyênê serê evdên kurm xwarî. Derdê minî go heye, Tu bîdî bi gencê xwedê û şerêfa mêrê xas, Tu wî eyarî bîdê min.

- Başê keçê min. Nêçirvan goştê xwe danî û rahîste eyêr.

- Ha ji te re, keçam.

Ew ji zanê ku mexela kovî û evoran li kuye. Eyar ji mezine. Ewê xwe di eyêrêde pêçê, destên xwe dixê cihê lingê pêş lingên xwe ji dikê cihê lingên paş. Serê xwe ditewênê û diçê nav kovî û evoran. Kovî halo dimeyzênin ku ev tişt yek ji wane. Dengê xwe dernaxin. Ewji ji xwêre di nav wande dimaxelê û dirazihê. Lê dibê sibeh, eyarê xwe dideynê derokîm ji xwêre kereng, tirşo û tolikê didê hev û dixwê. Kar û emelê wê ewe. Weke peppukan li serê daran dibê peppuk, peppuk. Derdê wê ji ewe. Di bê li min evdalê li min hêfirê kani kuramê minî Eliyê Mehmed ?

Deh panzdeh rojên wê digedihin li serê wî çiyayê Mehdîyan. Çi-
yaki wilo bilindê weke lata Mendik. Wilo dimeyzênê yeki weke insaneki
di binê çiyêve dibihûrê. Hingî çiya bilindê, ew insan weke çûk
li ber çavên wê xûya dikê. Wê ji xwe berda xwahr.

- Go waaaa biyaniyo.

Feqihêk, pirtukên wî quran û mewlûda wî di turikê widene, bê
wê ji xwêre herê kîjan welatî feqihîtiyê. Feqqih dengê keçikê kir.

- Go malava, ez di pey vî ilmîde me, ji bonî xwedê ye, ew her-
meta ha ketiye derdekî giran, ezê herim meyzônim bê ka derdê wê
çiyê. Feqqih hilkişa û çu binê tehtê, nema kari herê banî.

- Diya minê, ez nema karim bême banî, bê derdê te, mesela te
çiyê, bêje.

Seyrê, go, birayê min, Tu fillohi, misilmani anji ezidiyi.?

- Elhemdülillah, ez misilmanim, feqqemo. Ezê ji xwêre herme
feqqetiyê. Ka bêjê bê derdê te çiyê.

- Birayê min derdê min eve, Heta welatê Hesenan û Heyderan qasî-
dekî min heye. Tu nikarê pêk bînin ?

- Bêje, heger go ji milê min bê, bi sê wadên xwedê ezê meqseda
te pêk bînim.

Carekê Seyrê bangkiriye go feqqe keko,

Ti carekê rabê ji vêdê lezkê bi lezinê,

Ti rabê bi navê rabbê alomê vî xaliqê bitenê,

Li ser rûwê dinyayê bi hebînê,

Tê rabê, welatê Hesenan û Heyderan dure,

Bişev û roj ti heryê lê bi kudênî,

Wextê ku ti çuyî, tê Qol Qasim,

Birayê minî biçuk ji dê û bavê,

Ti xoberê bîdyê wê pê bihisênî,

Tê jêre bêjê, ku xuha te Seyrê gotiye,

Qol Qasimo, weyla keko li halê min nemayê

Weyla yadê min bi quranre zurayê,

Weyla yadê li min tutika serê dar û çiyayê.

Weyla li min qijika darayê, li min rureşa wan hersê birayê,

Qol Qasimo keko ezê neketime ber hetiket üruresiya dinyayê,

Ezê dikevime ber Eli, Eliyê ku kuramê min û te bu,

Laşê wî li keliha Gomaniyê di nav leppên dijain û neyaran de,

Qasimo keko li wêde bê xwedê maye.

Seyrê go, birayê min, ma te dardê min fêhm kir ?

- Erê xuha min min fêhm kir, wextê go te digot min li vir dinivisand. Qet mitala neke, mi hist û çar kilo ji vê çolî ya şor û têr xwariye li ser kahniyê, weke kahniya Bohtije, ji peşkek av bişewitim ji bonî xatirê te ser wê kahniyê na rawestim. Bahê werke ku sola min ji lîngên min bikevê, şifqa min ji lezê li serê darê bimênê ez lê na veqerim. Hê te dardê min nedîne, bayê xerbi liqayî min bu, go malava feqge, tu çîqa bi lezî, bisek em hevaltiyê bikin. Min gote bayê xerbi, tu li dora kurik û mesilan de digerê, heyra tu belayî em ne hevalên hevîn. Êdî tu hiç metalan meka xuha min.

Wella ez çume çiyayê Mehdîyanê,

Çiyakî acêp, bi dar û bare,

Win hemî bêjin ya feqge,

Maşallah ji te re û ji dê û bavê te re,

Feqqih xwe şidand û go welatê Hesenan û Heyderan ti li kuyî ? Bê di qonaxa çend rojan de kete ber hidudê Hesenan û Heyderandê. Giha ber gûhê gund, liqayî zilamêki bu.

- Go bira eve welatê Hesenan û Heyderan ? Eve welatê Qol Qasim ?

- Go belê.

- Êdî axayê vî welatî Qol Qasim Axayê ?

- Go naxêr, Qol Qasim Axayê jî, lê sê birane. Herkesî axayê oda xweye.

- Birayê meziq, kifjane oda wî ?

- Go eva haye.

Turikê Feqqih di milê wîde, kaxeza ku li darî Seyrê nivîsî di destê wîde, û da nivê odê. Di meyzênê civata wî digerê. Ji esîran, ji welatê Hesenan û Heyderan di civata wîde hen. Ew jî li ser tah-terewana xwe runiştî. Çu kaxez da destên wî. Birayê mezin li kaxezê meyzand û xwend. Ti bersiv neda feqge.

Heçî ew, hersê birayên Seyrê ne, herdukê mezin, bavê wan û Seyrê yeke, diya wan ne yeke. Heçî Qol Qasime, piçukê biraye, ew jî dê û bav birayê Seyrê ye. Feqge li ber odê rawestahayî. Bira ti bersiv neda. Feqge çu oda birayê navîn, bi wî awayî kaxez da wî jî wî jî li kaxezê meyzand, xwend lê ti bersiv neda. Feqge rabu ji wirjî derket. Li derve liqasî pîrekkê bû.

- Go xuha min, xwedê ji te razibê, ev Qol Qasim kifjane ?

- Go bira.

- Go ha.

- Heçî Qol Qasime, serê bîst xojên wiye, xuhkewî hebu, digotinê Seyrê XÂEUN. Xatuneka bi hizna dinyayê evq minasip û tazebu. Kuramê wê ew revand û biriye. Kes nizanê biriye ku. Ti welat nehiştin ku lê ne gerihan. Kirin û nekirin ew ne dîtin. Dikê û nakê sebra wî û qarha wî li malê nayê. Dayim li dera gund, li van mergan li van çiyaye. Heger hina bixêra xwe xwarin jêro bir, ewê xwe. Ji xwe xwarin nayê bîra wî. Dikin û nakin li malê na hewê.

- Go wilo ?

- Go a.

- Naxwe ezê wî li ku bibinim ?

- Bira va mîrgek li dera han heye, hebê nebê Qol Qasim li wire. Feqqe çu meyzandî ku Qol Qasim xwe atye nav gul û nefelê li erdê.

-Go Qol Qasim axa,

- Go ha,

Feqqemektuba ku li ba Seyrê nivisibu da destê wî. Go va Seyrê nivisiye, li min nemayê; li min rureşa sê birayê, hêsira serê çiyayê. Bi kovî û evoranre razayê. Heger hun li min pirs dikin, va ez li çiyayê Mêhdiyan me. Naxvime ber rezilbûna ha, ku xwîna kuramê min Eliyê Mehmed li cem Iskanê Gulixan maye esir.

Carekê hêstran dane ser çavên Qol Qasim, kir û nekir, kela giriyê xwe negirt. Destên xwe avêto berika xwe, axir bê çî derket berda turikê feqqih.

- Ti ser serê min û bavê min hatî, oxira te ya xêrê bê.

Feqqih çu ser oxira xwe. Qol Qasim hate malê. Bazda ser banê gesrê.

- Yên ji heft salan mestirbin, bi çekê xwe, bi hespe xwe, xwe hazir bikê. Yên ku biya min nekin zanin bê wê çî bê serê wan.

Ser vê gotinê, êdî ez wî bibinim ku dengê Qol Qasim kiribê û xebardana wî nayênê cih. Herkesî xwe hazir kir. Sed û pîncih suwarên wî çûbun. Qol Qasim da pêşya wan û go kelha Gomanî ti li kuyî. Çune ber Kelha Gomanîyê, Qol Qasim dengê xwe li Leşkerê xwe kir.

Go zarono,

-gotin ha.

- Heçî Iskanê Gulixanê yo, ziravên wî weke ziravên rovîne. Go win bê ewê bi me re şer bikê, anjî em wî bikujin, anjî ewjî leşkerê me bikujê, ew nîne. Go pê derxê, ewê bikevê qulkê go hezar salî emlê bigerin em wîna nabinin. Vêca divê ku em bi meqamekî wî bixne destên xwe. Naxwe naxevê destên me.

- Go asil Tu yi Qol Qasim Axa.

- Go asil ez bim emê herin çadirên xwe li dora kelha Gmaniyê deynin. Nabeyna çadir û leşkeran deynin bi dorê,. Go bibê sibeh ez zanim wi bönme qefê.

Bu sibeh, Qol Qasim rabu kaxizek nivisî, da destê xulamê xwe.

- Go kuro,

- go ha.

- Vê kaxezê biho cem Iskanê Gulixanê, bê ev leşkerê li dora kelihê leşkerê Qol Qasime. Bê gotiye ew zilamê ku xuha min revand te ew zilam kuştiye. Ser wê ez geleki ji te kêf xweş bume. Divê ku xelateki bidê te. Hingî wi çaxî wê ê.

Xulam rabu ser xwe, çu devê derî, li derî da, derî vebu.

- Go ha kuro ?

- Go ya Iskan Axa, ev çadirên ku li dora gulxinê yê Qol Qasim Axa ne. Ev kaxez ji wi da min.

Iskanê Gulixan kaxez xwen . Ser vê xebere haziriya xwe kir, li hespa xwe swar bu çu çadira Qol Qasim.

- Go Esselamun Eleykum.

- Go wey eleykum nesselam, ya Iskan Axa were rune.

Cih çanî Iskan Axa kir, cixare dayê, qahwe jêre da çêkirin.

- Go Iskan Axa te ew mêraniya han ji min re kiriye.

- Go belê.

- Go maşallah, ewê go te kuşt mêreki bebeşidbu, ewçawa te derb lê anî û te wi kuşt.

- Go êvarbu, xortekî û qizekê dane devê derî. Min ji wan pirsî, xort ji minre gotku eva ku min aniye xuha Qol Qasime, min revandiye û aniye. Min go malava, welatê Hesenan û Heyderan û Qol Qasim Axa kirivê me ye. Em yê hevîn, mêrikê axa dayim yê hevîn , malê me yê heve. Min meyzandê ku xuha te revandiye. Min bi siyasetî mehra wan birrî û min wan xisne odekê. Wextê ku razehan min xencera xwe kişand û ew kuşt. Min diva ku xuha te li cem xwe zatim bikim û xebere bidme te lê xuha te xwe li derî xist. Hêji nizanîm bê ew çuye ku.

- Go naxwe te ew wilo kuşt ?

- Go belê.

Ma wêkê ku dilê Qol Qasim li ser kuramê wi, ew tevnalê xorta û axakî welatê Hesenan û Heyderantêşî. Ma kemala jinekê çiyê ?

Wextê Iskanê Gulixan vana jêre dibjê,
 Kezaba wî dişewitê, agir dikevê ser kezaba wî,
 Carekê Qol Qasim rabu ser xwe,
 Go heyla miq bavê te royando, di qebra roş û tarîde,
 Ji qqlê te weye ku Qol Qasim,
 Ji kuştina kuramê xwe bihuriye,
 Sebav kurê kera, kurê nizanîm çî,
 Çawa destê te çu yekî weke Eliyê Mehmed ?
 Di xewna şîifî, di wî tevnalê xorta gerîya.
 Carekê rabu ser xwe, cezma wî ji piyên wî deraniye
 Destên wî bi dîvê hespê xweve girêdayîye,
 Doma sê seetan pê talim û gera histirîyan kiriye,
 Ew aniye li ba xwe daniye,
 Bi xehcerê çavekî wî deranî bi sawîye,
 Têra sê çarxan ji piştta situyê wî jê kiriye
 heta qurmê dîvkê wî ye,
 Destên wî şkênandibu bi saxîye,
 Ji dilê xwere ew daye ber şur û xenceran,
 Laşê wî li wir hiştî bu ji bo kuçik û tajiyan
 Serê wî jêkir û di xurcezîna xwede dani,
 Heyfa kuramê xwe Eliyê Mehmed bi destên xwe hilaniye,
 Wexta ku serê wî jêkir û kire xurcezîna xwede, dengê xwe li
 leskerê xwe kir.

- Go zarono,

- Gotin h&.

- Derdê me, armanca me ev zilambu, me ewjî kuşt. Edî hun ji min re nê hewcene. Çar ji we here bi minre bîn, Êdî veşerî mal.

-Gotin ya Qol QASIM Axa çênabê, Tu herê ku em ji bitere.

- Nê min go îşê we bi minre nema. Wî veşerî mala xwe.

Qol Qasim Axa çar siwar bi xwe re hilanî, cilên ku ji mal ji Seyrê re anî, rahişte wan û xistine xurcezîna xwe û go Çiyayê Mêhdiyanê tu li kuyî. Çûne ber çiyê, hespên xwe li binê çiyê girêdan, xulamîk li ber wan hiştî û yê din xwe kisandine serê çiyê. Çi newal, çî neqêb û çî mesîle ku diçînê, dibakirne Seyrê.

- Waaaa Seyrê, Seyrê tu li kuyî, guran ti xwar, guran ti kuştî ?

Axir li wan bu êvar, hatne ber dewarê xwe razehan, roja din

heta teqana esrê li Seyrê gerihan.

- Bi go waaaa Seyrê.

Seyrê xuya nedikir. Neqebik nabu, xulaneki xwe nêzik kir û bangî Seyrê kir. Seyrê jî di bestekê de goya ji xwe re dida hev ku şiva xwe hazir bikê. Deng çu gûhên wê. Cara din jî wextê ku waaa Seyrê, Seyrê xwe kişande serê tehtê.

- Haaaa,haaaaa.

Qol Qasim dengê xuha xwe kir.

- Vê neqlê hey kuramê minî Eliyê Mehmed çu, xuha min jî giha min, bese.

- Erê carekê Qol Qasim bangkiriyê,

Lê lê Seyrê ti talih û bextê min û te nîne,

Nizanim ev çî siud, ev çî dowr û deme ?

Erê xwişka min ev dî şevin di çiyayê Mêhdîyan de westîyan,

Ti qewet û taqeta min nema, erê heke tu minnasnakê,

Ez Qol Qasimê birayê te me.

Seyrê jî piştî wêqa xatunîyê, ew kêf û sewnaka ku têde, ewqa dîşekên singe sing, carna dîgo ev dîşekên me çîqa gîjin?

Pêl wan dîşekên hevrişim dîkir, dîgo çîqa piyên merov jî wan tê-şê. Wîlo nazik û nazedar, lingên wê weke pembuwê Edenê nazik. Li halê xwe ê niha dimeyzênê, ew fetlên kezşyan weke maran, bi dar û devîyan ve mane. Ew laşê nazik hemî qul û birî ketinê. Lingên wê hemî bune felq. Bi vî halê wê geleki dilê wê pê dis, ewitê. Bi halê xwe gîrî û carekê bangkire Qol Qasim.

Erê carekê, Seyrê bangî kir go weyla Qol Qasim,

Erê keko li halê min rureşê,

Erê yadê li halê min nemayê,

Erê yadê li darê dînyayê,

Erê li min rureşa hersê birayê,

Erê yadê li min tutika serê darayê,

Min bi guranre zurayê, bi kevîyan re razayê,

Lê lê yadê li min hêşira destê dijmin û neyarayê,

Erê yadê min kevîya li serê vî çiyayê Mêhdîyan,

Erê Qol Qasim keko ez nakevim derdê,

Derdê rezilbun êu ketiya serê çiyayê.

Erê ez dikevîm li ber heyfa Eliyê Mehmed,

Kuramê min û te keko,

Ewî maye li Kelha Gomanîyê di destê dijminde.

Erê carekê Qol Qasim bang ki go lo lo Seyrê;
 Ez hatime ji welatê Hesenan û Heyderan bi mêrç û kanî,
 Erê xuha min em li çiyayê Mêhdiyan wastiyan,
 Nema karin bêne banî.

Lê eger tu wê pirsî Eliyê Mehmed kuramê xwe dikê ?
 Ez çuwime kelha Gomanîyê, min bi destên xwe heyfa kuramê hilani.

Heger ku tu ji min bahwer nakê, Va min serê Iskanê Gulixan
 bixwere aniye. Di bê serê Iskanê Gulixanweke serê van dermalan, pirek
 darekî dikişê bêhvila wan û dibine tenurê wan di kizirônin. Û darek xiste
 bêhvila serê Iskanê Gulixan û hilda.

- Vaye serê Iskanê Gulixan, vaye bedlik cil, heger tu bê ez tazi me.
 Were wan li xwe ke. Tu zanibê ku heyfa Eliyê Mehmed kuramê me min
 hiland, tu zanibê ku ez heyfa xwe ji kesî re nahêlim. Edî were cilên xwe
 li xwe ke.

Seyrê hate ber cilan. Rahiştê serê Iskanê Gulixan û bi geza çuyê.
 Bi kevira pinçhayê. Qol Qasim bi destên xuha xwe girt û ew ji Kelha
 Gomanîyê bire welatê Hesenan û Heyderan.

N A M E

Dayka min
 Silavan ji dur pîrr dur ji te re dişînim
 Ez mendalê te biçûk
 Wek sêwîyan çavan bo te dinalînim

Li vir, dor xwe dinêrim
 Jîn xweşe
 Dîlanê dîkin bi koman
 Zarok ji dileyizin, dîkenin
 Dipeyivin bi zmanê xwe, bê tirs

Li vir, dor xwe dinêrim
 Jîn azaye
 aha, bi birran pirtuk
 Yek ji wan navê te li sere
 KURDISTAN
 Ne qedaxeye, bahwerke
 Hemî kesji karê bixwênê, bê fikara tirsê

Li vir, dor xwe dinêrim
 Jîn hêjaye
 Kes naçê mehkeman jiber bahweriyê
 Jiber ku Marks dixwênin nayên bidarvekirin
 Bi salan nakevin girtîgehên tiji sipih

Lo dayka min
 Rewş ne wehaye li wir, dizanim
 Jîn ne xweşe
 Jîn ne azaye
 Jîn ne hêjaye
 Hêsiere ew, nexweşekî birin kûre

Ka kijan kom dîlanêdikê ?
 Ka li ku zarok dîkenin ?
 Karin ew bixwênin bi zmanê xweyî xweş ?
 Ew pirtukên delal nayên sewitandin ?

Girtîgeh ne tijîne ji kesên azadî xwestine ?
 Nayên darvekirin ji ber ku Marks-Lenin dixwênin ?
 Bi hezaran derneçun derê welêt dayê ?
 Ez, yek ji wan
 Dijminê metîngehkaran
 Bi dilê şikestî, hêviya mezin dîrketî

Lê em digerin wir dayê, tîn welêt
 Soz ji te re
 Ser dikevin, jîne wweş dikin bi gel re
 Dixemilînin gund û bajaran
 Marşa serxwebunê dibêjin, bi dengê bilind.

Derwêş FERHO

Ç Î D Î X W A Z Î M ?

Hêviye min hoye
 Di destpêka rêde di çirisênê
 Li jêr û jor wek stêrikan xûyaye

Carna hûnda dibê ji ber çavan
 Lê ne berriye ji min
 Baznadê ew

Hêsirok girêdayîye
 Di bin destde, hevzar kirî
 Di bin destde, rekih kirî
 Wek kevoka ji çeng bûyî

Xem pê nayê, felek
 Çeng dibê ji destpêka spê ve
 Xêr naxwazim ji kesî
 Ez, hêviya xwe bi cî dikim
 Bi baqên gûlû pivitkan
 Paş zora zor, kuştina dijmin.

Derwêş FERHO

Soru zamirleri (Promavên pirsîyarî)

Kürtçe'de başlıca şu soru zamirlerine rastlanır;

Kî (kim)

Çî (ne)

Kîjan (hangisi)

Birde , Kürtçe dilinde cümle soru zamiri kullanılmada, ses tonu ile olumlu cümleden olumsuz veya soru şekline koyulabildiği daha önceki derslerde belirtilmişti. (Ders 2 de)

Yukarda belirtilen zamirler isim durumuna göre değişir, çekimi yapılmış Kî zamiri Kê, Çî zamiride Ç dir. Kî zamirinin çekilmişi daima geçmiş zaman için kullanılır.

Orn : Kî ye ew ? Kimdir o ?
 Kî hate mal ? Eve kim geldi ?
 1) Kî çayê divexwê ? Kim çay içiyor ?
 Ew çî ye ? O nedir ?
 Tu çî divexwê ? Sen ne içmek istersin ?

Orn : Kê ew anî ? Kim onu getirdi ?
 Kê gote te ? Kim sana söyledi ?
 2) Kê çay vexwar ? Kim çayı içti ?
 Çî digot wî ? O ne söylüyödü ?
 Te çî vexwar ? Sen ne içtin ?

Kîjan zamiri ise her tarafta değişikliğe uğramadan şahıs veya şeyin yerini tutabilir. Fakat işaret edilen şahıs veya şey eril ise zamire "î" dişil ise "ê" eklenir. Çoğuldada "an" eklenir.

Orn : Kîjan meriv ? Hangi adam ?
 Kîjan jin ? Hangi kadın ?
 Kîjan keç ? Hangi kız ?
 Kîjanî dixwazê ? Kimi istiyorsun ? (er)
 Kîjanê naxwazê ? Kimi istemiyorsun ? (diş)
 Kîjanan dibê ? Hangilerini getiriyorsun ? (çoğ)
 Ew kîjanan dixwazê ? O hangilerini istiyor ? (çoğ)

Diçim serê çıyan, şer dikim bo azadî!

” Min navê xwe kola li bircên Diyarbekir
 Ez Şêx Seîdê kal, Bijîjk Fuad im
 Pêşmergeki bê nav û bê nişan
 Û qevdekî ji pincara welat im
 Ez duh şehîd bûm, Îro nuhat im.”

Rojen Barnas

TÊKOŞER di yekê gulan' de .